

Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1994/95 i Danmark

Wing Survey from the Hunting
Season 1994/95 in Denmark

Faglig rapport fra DMU, nr. 137

Ib Clausager

Afd. for Flora- og Faunaøkologi

Miljø- og Energiministeriet
Danmarks Miljøundersøgelser
Oktober 1995

Datablad

Titel: Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1994/95 i Danmark
English title: Wing Survey from the Hunting Season 1994/95 in Denmark

Forfatter: Ib Clausager
Afdelingsnavn: Afdeling for Flora- og Faunaøkologi

Serietitel og nummer: Faglig rapport fra DMU, nr. 137

Udgiver: Miljø- og Energiministeriet
Danmarks Miljøundersøgelser©
Udgivelsesår: 1995

Redaktion: Jan Bertelsen
Layout & korrektur: Marianne Hoffmeister
EDB: Peter Mikkelsen
Teknisk assistance: Karen Asferg, Thøger Pauli

Bedes citeret: Clausager, I. (1995): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1994/95 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1994/95 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 44 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 137.

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.

Redaktionen afsluttet: Oktober 1995

ISBN: 87-7772-215-9
ISSN: 0905-815X
Papirkvalitet: 95 g. miljøpapir
Tryk: Phønix-trykkeriet A/S, Århus
Oplag: 1300
Sideantal: 44
Pris: 35,00 kr. (incl. 25% moms, excl. forsendelse)

Købes hos:

Danmarks Miljøundersøgelser	Miljøbutikken
Afdeling for Flora- og Faunaøkologi	Information & Bøger
Grenåvej 12, Kalø	Læderstræde 1
DK-8410 Rønne	DK-1201 København K
Tlf.: 89 20 14 00	Tlf.: 33 92 76 92 (information)
Fax: 89 20 15 14	33 93 92 92 (bøger)

Indhold

Resumé 5

English summary 7

1 Indledning 9

2 Materiale og metoder 10

3 Resultater 12

3.1 Ænder 12

- 3.1.1 Gråand 12
- 3.1.2 Spidsand 14
- 3.1.3 Knarand 16
- 3.1.4 Pibeand 16
- 3.1.5 Skeand 18
- 3.1.6 Krikand 18
- 3.1.7 Atlingand 20
- 3.1.8 Ederfugl 20
- 3.1.9 Sortand 23
- 3.1.10 Fløjlsand 24
- 3.1.11 Havlit 25
- 3.1.12 Hvinand 25
- 3.1.13 Taffeland 27
- 3.1.14 Bjergand 27
- 3.1.15 Troldand 28
- 3.1.16 Stor skallesluger 29
- 3.1.17 Toppet skallesluger 29

3.2 Blishøne 30

3.3 Gæs 30

- 3.3.1 Grågås 30
- 3.3.2 Sædgås 32
- 3.3.3 Kortnæbbet gås 32
- 3.3.4 Blisgås 32
- 3.3.5 Canadagås 32

3.4 Vadefugle 32

3.4.1 Dobbeltbekkasin 32

3.4.2 Enkeltbekkasin 34

3.4.3 Skovsneppe 34

3.5 Måger 36

3.5.1 Sølvmåge 36

3.5.2 Svartbag 37

3.5.3 Sildemåge 37

4 Jagtformer 38

5 Jagtudbyttets størrelse i sæsonen 1993/94 41

6 Referencer 42

Danmarks Miljøundersøgelser 44

Resumé

Fra jagtsæsonen 1994/95 indsendte ca. 500 jægere i alt 8.966 vinger, hvilket var 838 flere end i jagtsæsonen 1993/94.

Der indsendtes 7.294 andevinger fordelt på 5.118 fra *svømmeænder* og 2.176 fra *dykænder*. Fra *blishøns* indkom 90 vinger, fra *gæs* 148, fra *vadefugle* 1.141 og fra *måger* 293.

Den største stigning i antal indsendte vinger registreredes for *svømmeænder* med i alt 1.086. Størst fremgang i antal vinger sås for krikand (56%) og spidsand (37%). Tilbagegang i antal indsendte vinger registreredes for havlit (59%), troidand (40%), hvinand (33%), blishøne (38%), sølvmåge (34%) og svartbag (40%). Fra dobbeltbekkasin indkom 88% flere vinger end i den foregående jagtsæson, og for enkeltbekkasin kom der 6 gange flere vinger end året før.

Faldet i antal indsendte vinger fra *dykænder*, *blishøns* og *måger* skyldes med stor sandsynlighed de indskrænkninger i jagttiden, som indførtes med revisionen af "Lov om jagt og vildtforvaltning" i 1993.

Blandt *svømmeænderne* var resultatet af ynglesæsonen 1994 under middel for pibe- og spidsand, omkring middel for krik- og skeand og lidt over middel for gråand.

Blandt *dykænderne* var ynglesæsonen 1994 for ederfugl og sortand lidt under middel; for hvinand og troidand omkring middel, mens taffeland tilsyneladende havde en ynglesæson over middel.

Blandt *gæssene* indkom der for få vinger af de enkelte gåsearter til, at deres yngleresultater kunne vurderes.

Blandt *vadefuglene* havde dobbeltbekkasin og skovsneppe i 1994 en god ynglesæson, hvor ynglesuccessen var på højde med de bedste år i hele den periode, der er indsamlet vinger.

Mågerne yngleresultat i 1994 vurderes efter aldersfordelingen blandt de indsendte vinger at have været god for både sølvmåge og svartbag.

For *blishønen* var yngleresultatet i 1994 omkring middel.

Oplysning om anvendte jagtformer viste, at mere end 80% af *svømmeænderne* blev nedlagt på trækjagt, især aften- og morgentræk. Blandt *dykænderne* blev 68% af ederfuglene skudt ved jagt fra motorbåd og motorpram, mens 32% blev nedlagt på trækjagt, især morgentræk. Af hvinand blev 80% nedlagt på morgentræk. Godt halvdelen af de hvinænder, som blev skudt på morgentræk, blev nedlagt fra skydepram. For ederfugle var det ca. 2/3 og for pibeand knap 1/3.

Lokkefugle anvendes overvejende i forbindelse med morgentrækjagt, hvor 99% af hvinænderne, 85% af pibeænderne og 86% af krikænderne blev nedlagt for lokkefugle. På aftentræk blev 33% af pibeænderne, 22% af gråænderne og 25% af krikænderne skudt for lokkefugle.

Stort set alle gæs blev nedlagt på morgentræk som følge af, at gåsejagt kun var tilladt indtil kl. 10 om formiddagen.

Blandt *vadefuglene* blev 57% af dobbeltbekkasinerne nedlagt i forbindelse med trækjagt og 40% ved at jæger eller hund fandt og ledede fuglene. Af skovsneppe blev 70% skudt "for stående hund" og 16% på klapjagter.

Blandt *mågerne* blev 46% nedlagt på træk, 40% fra motorbåd og 10% ved lossepladser og minkfarme.

Jagtudbyttet i jagtsæsonen 1993/94 er beregnet for de arter, der er omfattet af vingeindsamlingen ved at kombinere oplysninger fra den officielle vildtudbyttestatistik og resultater af vingeindsamlingen.

I sæsonen 1993/94 domineredes jagtudbyttet af "Andre svømmeænder" af pibeand og krikand, hvoraf der blev skudt henholdsvis 58.500 og 51.000. Blandt "Andre dykænder" blev der nedlagt flest af arterne hvinand (14.800), trolband (10.500) og sortand (10.000).

Af det samlede gåseudbytte på 16.000 fugle bidrog grågås med i alt 10.500. Dobbeltbekkasin og stor regnspove udgjorde med henholdsvis 22.000 og 5.000 nedlagte fugle den overvejende del af bekkasin- og regnspoveudbyttet i 1993/94. Blandt mågerne blev sølvmåge nedlagt i størst antal (30.000).

English summary

The Danish wing survey for the 1994/95 hunting season, carried out by the Department of Wildlife Ecology, Kalø, received from about 500 contributors a grand total of 8,966 wings, which was 838 wings more than in the 1993/94 season.

Ducks were represented by 7,294 wings, with 5,118 from *dabbling ducks* and 2,176 from *diving ducks and mergansers*. A total of 90 wings were collected from *Coot*, 148 from *geese*, 1,141 from *waders*, and 293 from *gulls*.

The number of returned wings increased especially amongst the *dabbling ducks*. The largest relative increase occurred amongst Teal (56%) and Pintail (37%). A decrease in the number of returned wings was recorded for Long-tailed Duck (59%), Tufted Duck (40%), Goldeneye (33%), Coot (38%), Herring Gull (34%), and Great Black-backed Gull (40%). Common Snipe increased by 88% and Jack Snipe wings increased 6 fold in comparison with the previous season.

The decrease in the number of wings received from *diving ducks*, *Coot*, and *gulls* was most likely caused by the shortening of hunting periods which was introduced as a result of the revision of the Game Act in 1993.

Amongst *dabbling ducks*, the proportion of young from the 1994 breeding season was below the average for Wigeon and Pintail, about the average for Teal and Shoveler, and slightly above the average for Mallard.

Amongst *diving ducks and mergansers*, the proportion of young from the 1994 breeding season was slightly below the average for Eider and Common Scoter and just about the average for Goldeneye and Tufted Duck. Pochard had an above average breeding season. For the remaining *diving duck* species too few wings were received to estimate their breeding success.

Amongst the *geese*, too few wings were collected from the respective goose species to estimate their breeding success.

Amongst *waders*, Common Snipe and Woodcock had an excellent breeding season in 1994 at the same level as the best season in all the years in which wing surveys have been carried out.

For *gulls*, the breeding success in 1994 was above the average for Herring and Great Black-backed Gull.

The 1994 breeding season of *Coot* was about average.

Information concerning hunting methods showed that more than 80% of the *dabbling ducks* were bagged during flight hunting, especially during late evening and early morning. Amongst *diving ducks* 68% of the Eider were bagged from small and medium-sized motor boats and 32% by flight hunting, especially during early morning. Of Goldeneyes 80% were taken during early morning flight.

Punt gunning is most common for hunting those species which occur primarily along coasts and at sea. More than half of the Goldeneyes bagged during morning flight were taken from punts. For Eider this represented two thirds of the early morning flight bag, and for Wigeon just about one third.

Use of decoy birds was most common in relation to early morning flight hunting. Thus, 99% of Goldeneyes bagged during morning flight were obtained using decoy birds, 85% of Wigeon, and 86% of Teal. Only 33% of the Wigeon, 22% of Mallard, and 25% of Teal were bagged during evening flight over decoy birds.

Amongst *waders*, 57% of Common Snipe were bagged by flight hunting, and 40% using Pointers flushing the birds, compared with 70% of Woodcocks using Pointers, and 16% by hunting with beaters.

Amongst *gulls*, 46% were shot during flight hunting, 40% from medium-sized motor boats, and 10% on rubbish dumps and mink farms.

The total bag for the 1993/94 season for all species included in the wing survey is calculated, based on information from the official bag statistic, and combined with the results from the wing survey.

In the 1993/94 season the bag of "*Other dabbling ducks*" was dominated by Wigeon and Teal, of which 58,500 and 51,000, respectively, were shot. Amongst "*Other diving ducks*" Goldeneye (14,800), Tufted Duck (10,500), and Common Scoter (10,000) were the species most common in the bag total.

Of the total *goose* bag in 1993 of 16,000 specimens, 10,500 were Greylag Geese. Common Snipe (22,000) and Curlew (5,000) comprised the major part of the total bags of the groups "*Snipe species*" and "*Curlew species*" in 1993. Among the *gulls* Herring Gull (30,000) was most frequently shot.

1 Indledning

Den officielle vildtudbyttestatistik giver oplysning om størrelsen af det årlige jagtudbytte af de forskellige vildtarter, fordelt på amter. Af praktiske årsager er flere af de jagtbare fuglearter slået sammen i grupper i statistikken. Det betyder, at den kun giver oplysning om udbyttets størrelse for disse grupper, men ikke for de enkelte arter.

Med henblik på at tilvejebringe et bedre kendskab til en række af fuglearternes jagtlige betydning begyndte Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Flora- og Faunaøkologi, Kalø, i 1979 at indsamle vinger fra nedlagte vadefugle. Resultaterne var så lovende, at indsamlingen i 1982 blev udvidet til også at omfatte vinger fra ænder. I 1984 blev gæs inkluderet og i 1985 tillige måger og blishøns.

I forbindelse med undersøgelsen er der de sidste 3 år tillige indsamlet oplysning om, hvilke jagtformer jægerne benytter i forbindelse med nedlæggelse af de fugle, de indsender vinger af. De bidragydende jægere modtager en vejledning med retningslinier for oplysning om jagtform og en liste med jagtformer.

I forbindelse med revision af "Lov om jagt og vildtforvaltning" i 1993 ændredes jagttiderne for en række arter; stor og lille regnspove samt hætte- og stormmåge blev totalfredet, mens knarand fik en jagttid som de øvrige svømmeænder.

Jagttidsændringerne medførte, at vingeindsamlingen i jagtsæsonen 1994/95 omfattede 29 jagtbare arter, hvoraf de 28 udgjorde alle dem, der var knyttet til vådområder og havet; den sidste var skovsneppen.

Blandt de 29 arter har gråand, ederfugl, blishøne og skovsneppe selvstændige rubrikker i den officielle vildtudbyttetstatistik, mens de resterende 25 arter er samlet i grupperne:

Andre svømmeænder: spidsand, knarand, pibeand, skeand, krikand, atlingand.

Andre dykænder: sortand, fløjlsand, havlit, hvinand, taffeland, bjergand, troldand, stor skallesluger, toppet skallesluger.

Gæs: grågås, sædgås, kortnæbbet gås, blisgås, canadagås.

Bekkasiner: dobbeltbekkasin, enkeltbekkasin.

Måger: sølvmåge, svartbag, sildemåge.

Resultaterne fra vingeindsamlingen supplerer de oplysninger om

jagtudbyttet, som tilvejebringes via vildtudbyttestatistikken. De enkelte arters andele af det totale antal indsendte vinger giver således oplysninger om arternes jagtlige betydning. Da vingerne er forsynet med nedlæggelsesdato og -lokalitet, fås tillige oplysning om, hvornår og hvor i landet fuglene nedlægges. Ud fra køns- og alderskendetegn på vingerne opnås endvidere informationer om sammensætningen af jagtudbytterne af de forskellige arter samt om deres yngleresultat.

Gennem omtale i jagtblade, i Skov- og Naturstyrelsens "Vildtinformation", i nyhedsbreve og i årlige rapporter, der bringer resultatet af indsamlingen, bliver jægerne gjort bekendt med undersøgelsen og opfordret til at indsende vinger. For at gøre det lettere at medvirke ved indsamlingen er der fremstillet specialkuverter, som kan rekvireres gratis.

Der rettes en varm tak til de jægere, som har bidraget med vinger. Uden deres samarbejde og interesse for undersøgelsen havde projektet ikke kunnet gennemføres. Der skal også rettes en varm tak til Danmarks Jægerforbund og Korsholm A/S for at have stået som sponsorer for "Vingelotteriet".

2 Materiale og metoder

Fra jagtsæsonen 1994/95 indkom i alt 8.966 vinger (Tabel 1). Det var en fremgang på 838 i forhold til året før. Ca. 500 jægere medvirkede i undersøgelsen.

Rapporten omfatter alle de arter, hvoraf der blev indsamlet vinger. I venstre margen er der ud for de enkelte arter angivet en række nøgletal efter følgende retningslinier:

- N: Antal indsendte vinger
Number of wings received

- A: Gamle hanner - *Adult males*
- B: Gamle hunner - *Adult females*
- C: Unge hanner - *Juvenile males*
- D: Unge hunner - *Juvenile females*
- E: Gamle fugle - *Adult birds*
- F: Ungfugle - *Juvenile birds*
- G: Ubestemte - *Not aged or sexed*

- R: Antal ungfugle pr. gammel hun
Number of juveniles per adult female

- S: Antal ungfugle pr. gammel fugl
Number of juveniles per adult bird

Table 1. Antal indsendte vinger fra jagtsæsonen 1994/95.
Number of wings from the hunting season 1994/95.

Art - Species		N
<u>Svømmeænder - Dabbling Ducks</u>		
Gråand	(<i>Anas platyrhynchos</i>)	2.081
Spidsand	(<i>Anas acuta</i>)	195
Knarand	(<i>Anas strepera</i>)	9
Pibeand	(<i>Anas penelope</i>)	1.306
Skeand	(<i>Anas clypeata</i>)	68
Krikand	(<i>Anas crecca</i>)	1.455
Atlingand	(<i>Anas querquedula</i>)	4
Svømmeænder i alt		5.118
Total number of Dabbling Ducks		
<u>Dykænder - Diving Ducks</u>		
Ederfugl	(<i>Somateria mollissima</i>)	1.365
Sortand	(<i>Melanitta nigra</i>)	148
Fløjsand	(<i>Melanitta fusca</i>)	47
Havlit	(<i>Clangula hyemalis</i>)	54
Hvinand	(<i>Bucephala clangula</i>)	252
Taffeland	(<i>Aythya ferina</i>)	63
Bjergand	(<i>Aythya marila</i>)	13
Troldand	(<i>Aythya fuligula</i>)	133
Stor skallesluger	(<i>Mergus merganser</i>)	35
Toppet skallesluger	(<i>Mergus serrator</i>)	66
Dykænder & skalleslugere		2.176
Total number of Diving Ducks & Mergansers		
Blishøne	(<i>Fulica atra</i>)	90
<u>Gæs - Geese</u>		
Grågås	(<i>Anser anser</i>)	102
Sædgås	(<i>Anser fabalis</i>)	1
Kortnæbbet gås	(<i>Anser brachyrhynchus</i>)	13
Blisgås	(<i>Anser albifrons</i>)	3
Canadagås	(<i>Branta canadensis</i>)	29
Gæs i alt		148
Total number of Geese		
<u>Vadefugle - Waders</u>		
Dobbeltbekkasin	(<i>Gallinago gallinago</i>)	556
Enkeltbekkasin	(<i>Lymnocyptes minimus</i>)	80
Skovsneppe	(<i>Scolopax rusticola</i>)	505
Vadefugle i alt		1.141
Total number of Waders		
<u>Måger - Gulls</u>		
Sølvmåge	(<i>Larus argentatus</i>)	222
Svartbag	(<i>Larus marinus</i>)	70
Sildemåge	(<i>Larus fuscus</i>)	1
Måger i alt		293
Total number of Gulls		
Alle arter i alt		8.966
Total number of all species		

Yngleresultatet er vurderet på grundlag af aldersfordelingen blandt vingerne og sammenlignet med tidligere års resultater (smlg. Clausager 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993 & 1994). Den geografiske og tidsmæssige fordeling samt den køns- og aldersmæssige

sammensætning af vingematerialet gennem jagtsæsonen er beskrevet bl.a. ved hjælp af kort og figurer.

Mens det for ænderne er muligt at bestemme både køn og alder på grundlag af vingernes udseende, er det for de øvrige arter (blis-høne, gæs, vadefugle og måger) kun muligt at bestemme alderen. Som følge heraf vurderes årets yngleresultat for ænderne på basis af antal ungfugle pr. gammel hun, og for de øvrige på grundlag af ungfugle pr. gammel fugl.

De anførte værdier for antal ungfugle pr. gammel hun/fugl kan ikke tages som et direkte udtryk for yngleresultatet, men skal opfattes som et indekstal. Det skyldes, at ungfugle er lettere at nedlægge end gamle fugle, og derfor vil jagtudbyttet indeholde en forholdsvis større andel af ungfugle, end der rent faktisk har været i bestanden. Sammenligning af de enkelte års indekstal giver oplysning om, hvordan ynglesæsonen har været i forhold til tidligere år.

3 Resultater

3.1 Ænder - Ducks

I forbindelse med jagtlovsrevisionen i 1993 blev jagttiderne for andefugle ændret, og knarand fik en jagttid.

Jagttiden for *svømmeænder* (gråand, spidsand, knarand, pibeand, skeand, krikand og atlingand) var for jagtsæsonen 1994/95:

1. september - 31. december, på fiskeriterritoriet til 15. januar.

Jagttiden for *dykænder* (sortand, fløjlsand, havlit, hvinand, taffeland, bjergand, trolldand, stor skallesluger og toppet skallesluger) var for jagtsæsonen 1994/95:

1. oktober - 31. januar.

Jagttiden for *ederfugl* var for jagtsæsonen 1994/95:

1. oktober - 31. januar, på fiskeriterritoriet uden for EF-fuglebeskyttelsesområder til 28. februar.

3.1.1 Gråand (*Anas platyrhynchos*) Mallard

N: 2.081

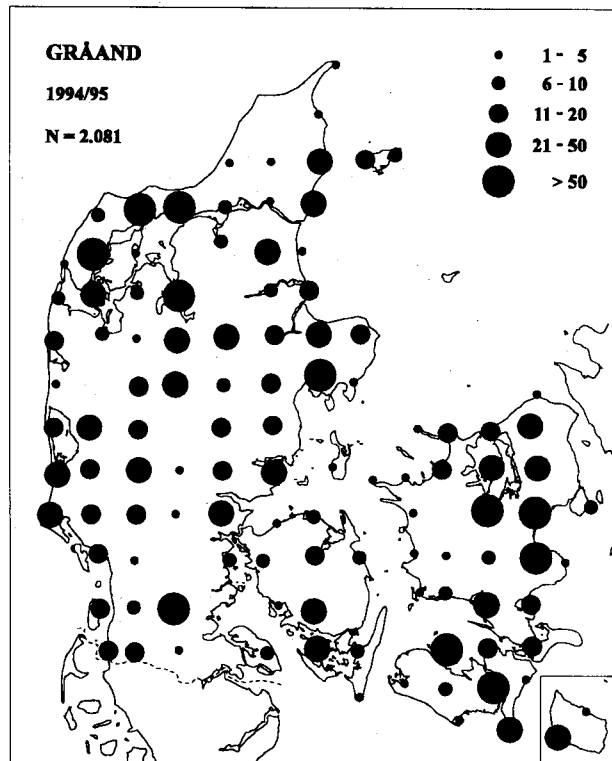
A: 365

B: 188

C: 800

Af indsendte gråandevinger steg med 281 i forhold til jagtsæsonen i 1993.

Antallet af ungfugle pr. gammel hun, der i jagtsæsonen 1994/95 var 8,1 mod 6,6 året før, antyder en ynglesæson lidt over middel, idet

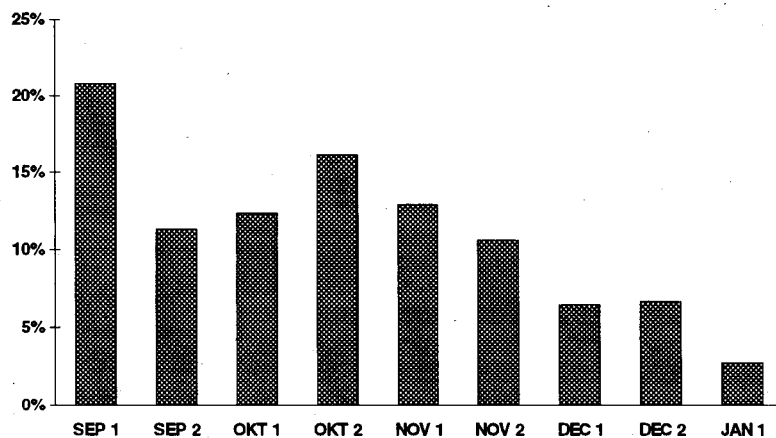
Figur 1. Geografisk fordeling af 2.081 vinger fra gråænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 2.081 wings from Mallards bagged during the hunting season 1994/95.

D: 719
 F: 6
 G: 3
 R: 8,1

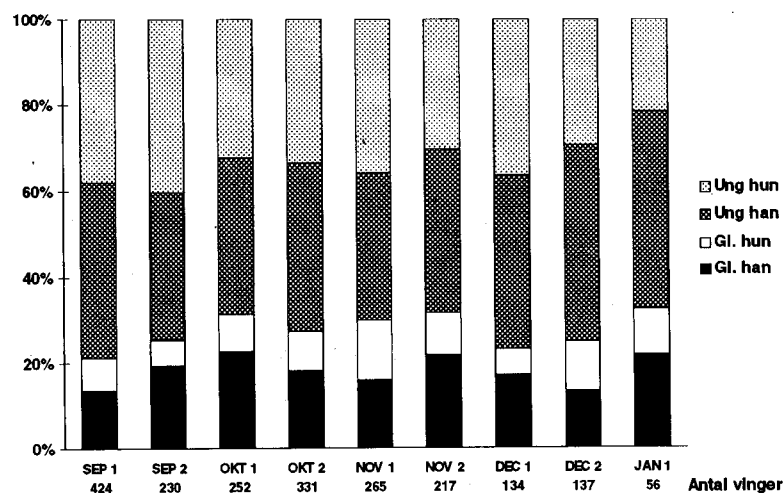
gennemsnittet for de 12 foregående år er 7,4 ungfugle pr. gammel hun.

Den geografiske fordeling viser, at vingerne indkom fra hele landet, men forholdsvis få indsendtes fra store dele af Vendsyssel, Sønderjylland, Fyn og Vestsjælland (Fig. 1).

Mange vinger stammede fra indlandslokaliteter, hvilket sandsyn-

Figur 2. Tidsmæssig fordeling af vinger fra gråænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal distribution of wings from Mallards bagged during the hunting season 1994/95.

Figur 3. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af gråand gennem jagtsæsonen 1994/95.
The composition of the Mallard bag during the hunting season 1994/95.

ligvis dels kan forklares ved, at gråanden under efterårstrækket mere end de andre svømmeænder opsøger indlandskolkaliteter, dels at opdrættede gråænder i stor udstrækning udsættes i moser og damme inde i landet.

Den tidsmæssige fordeling viser, at 21% af gråænderne blev nedlagt i første halvdel af september; derefter faldt udbyttet til et niveau på 11-16% pr. halve måned indtil udgangen af november. I december faldt udbyttet yderligere til 7% pr. halve måned. Fra første halvdel af januar, hvor gråanden måtte jages på fiskeriterritoriet, stammede knap 3% af de indsendte vinger (Fig. 2).

Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning viser, at andelen af gamle hanner gennem jagtsæsonen svingende mellem 13% og 23%. De gamle hunner udgjorde 6-14% med en svagt stigende tendens i løbet af jagtsæsonen. Ungfuglenes andel varierede mellem 67% og 79% med den største andel ved sæsonens start (Fig. 3).

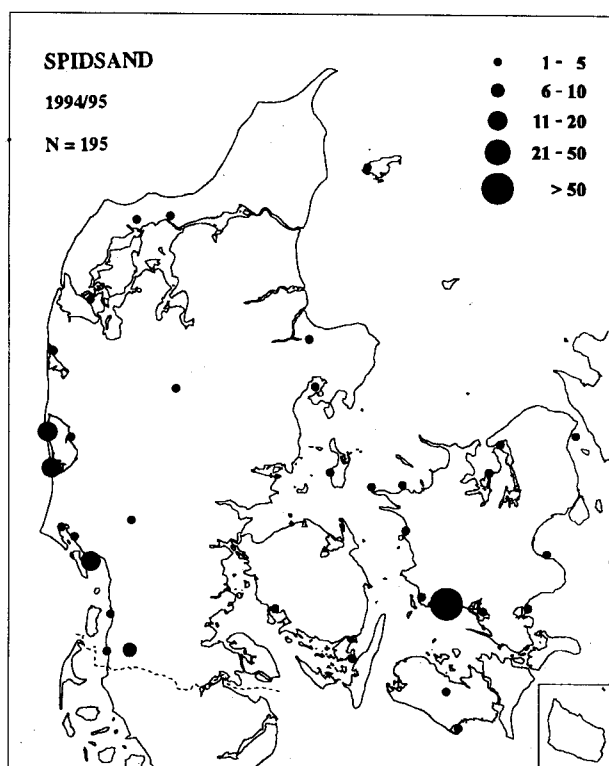
3.1.2 Spidsand (*Anas acuta*) Pintail

N: 195
A: 22
B: 32
C: 74
D: 67
R: 4,4

Antallet af indsendte spidsandevinger steg med 53 i forhold til jagtsæsonen i 1993. Der var 4,4 ungfugle pr. gammel hun i jagtsæsonen 1994/95 mod 7,2 i gennemsnit af de foregående 12 år. Det tyder på, at ynglesæsonen i 1994 var væsentligt under middel.

Hovedparten af de indsendte spidsandevinger kom fra Ringkøbing fjord-området, Vadehavet og det sydvestlige Sjælland (Fig. 4).

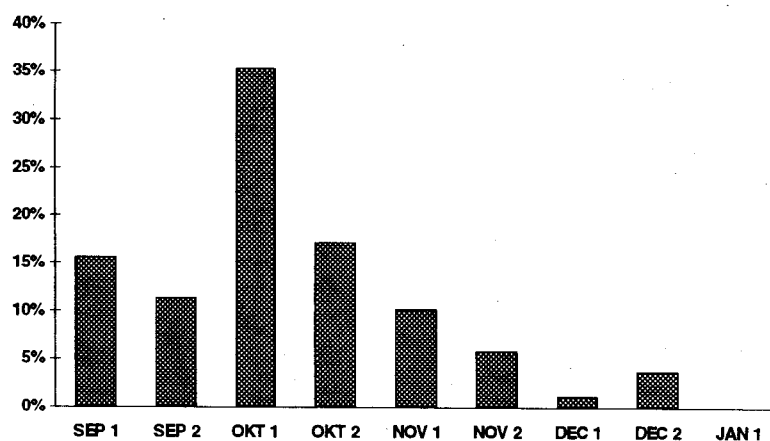
Den tidsmæssige fordeling viser, at godt en tredjedel af de indsendte spidsandevinger stammede fra fugle, der var nedlagt i første

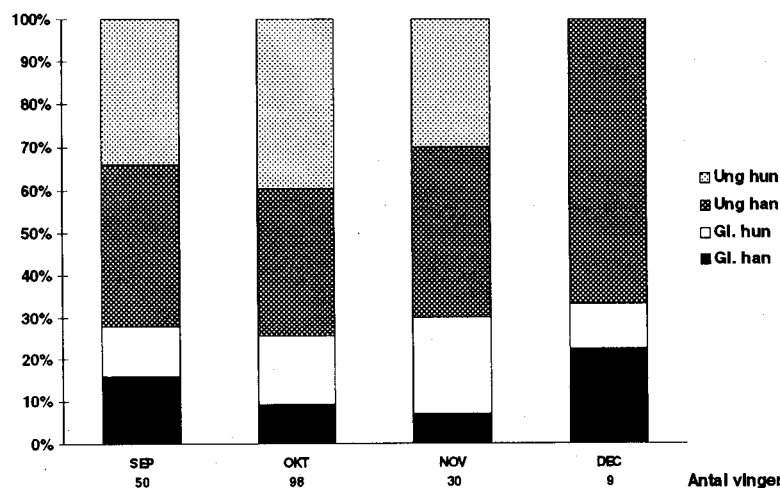
Figur 4. Geografisk fordeling af 195 vinger fra spidsænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 195 wings from Pintails bagged during the hunting season 1994/95.

halvdel af oktober. Fra december indkom ganske få vinger, og ingen fra januar (Fig. 5).

De gamle hanners andel af jagtudbyttet var faldende fra 16% i september til 7% i november, mens de gamle hunners andel steg fra 12% i september til 23% i november. Ungfuglene udgjorde i hele jagtsæsonen ca. 70% af udbyttet (Fig. 6).

Figur 5. Tidsmæssig fordeling af vinger fra spidsænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal distribution of wings from Pintails bagged during the hunting season 1994/95.

Figur 6. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af spidsand gennem jagtsæsonen 1994/95.

The composition of the Pintail bag during the hunting season 1994/95.

3.1.3 Knarand (*Anas strepera*) Wigeon

N: 9
A: 1
B: 2
C: 3
D: 3

Knaranden er ny på listen over jagtbare arter. Der indsendtes 9 vinger, hvoraf de 7 stammede fra fugle nedlagt i Jylland, 1 på Sjælland og 1 på Lolland.

3.1.4 Pibeand (*Anas penelope*) Wigeon

N: 1.306
A: 387
B: 186
C: 364
D: 369

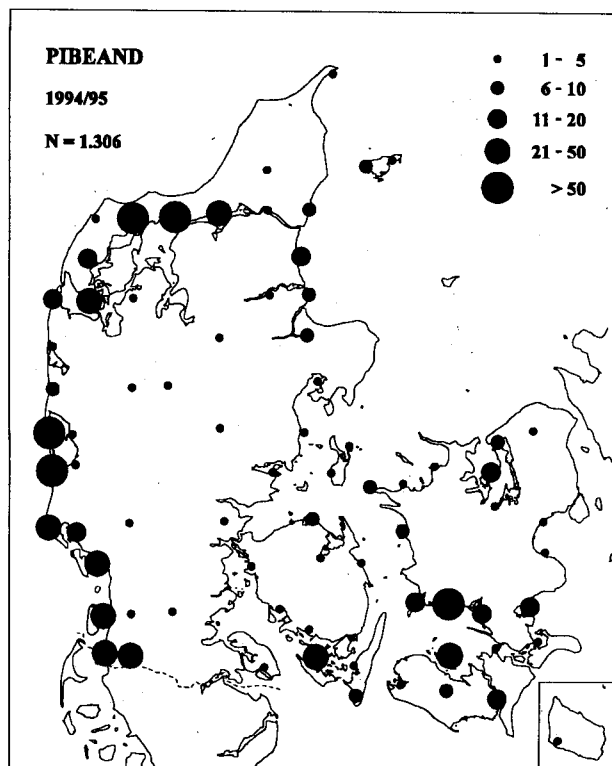
R: 3,9

Der indkom 1.306 pibeandevinger fra jagtsæsonen 1994/95, hvilket var 214 flere end i den foregående jagtsæson. Det meget lille antal ungfugle pr. gammel hun (3,9) set i forhold til 6,5 i gennemsnit for de foregående 12 år viser, at ynglesæsonen i 1994 var langt under middel.

Det var ud fra de tidligere års svingninger i yngleresultatet forventet, at 1994 skulle være blevet et særdeles godt år for pibeanden. Men usædvanligt barske vejrforhold på ynglepladserne forårsagede, at ynglevirksomheden for en stor del af fuglene mislykkedes.

Den geografiske fordeling viser, at pibeænderne for hovedpartens vedkommende blev nedlagt i Limfjordsegnene, Ringkøbing fjord, Vadehavet, Sydfynske Øhav, Vest- og Sydsjælland samt Lolland-Falster (Fig. 7).

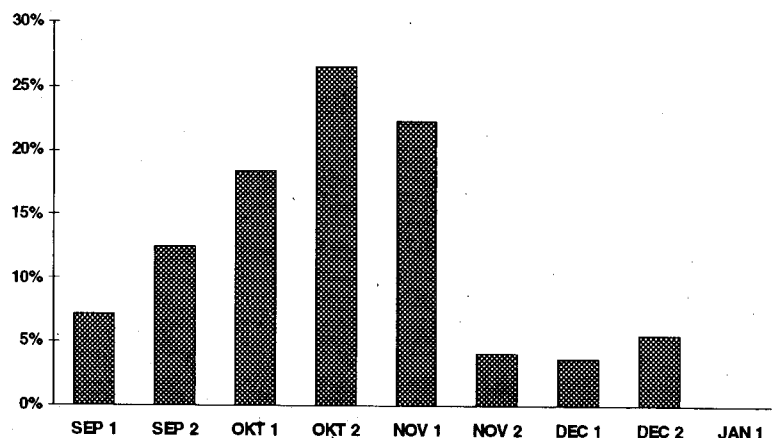
Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at der blev indsendt flest pibeandevinger fra fugle, der var nedlagt i sidste halvdel af oktober og første halvdel af november, hvorefter udbyttet faldt drastisk. I

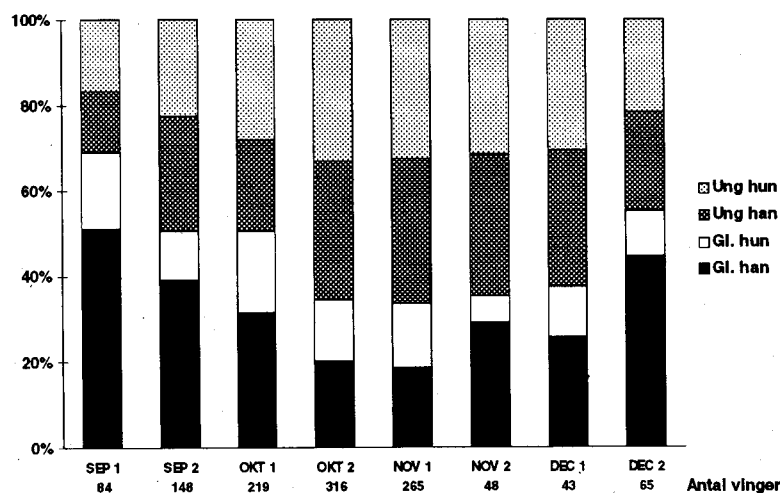
Figur 7. Geografisk fordeling af 1.306 vinger fra pibeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 1,306 wings from Wigeons bagged during the hunting season 1994/95.

december, blev der efter de indsendte vingers fordeling at dømme, nedlagt forholdsvis få pibeænder og i januar slet ingen til trods for, at der flere steder i landet kunne observeres større flokke af arten efter nytår (Fig. 8).

Den køns- og aldersmæssige fordeling af jagtudbyttet viser, at de gamle hanner i begyndelsen af jagtsæsonen udgjorde 51% og derefter faldt gradvist til 18% i første halvdel af november. I slutningen af sæsonen steg andelen af gamle hanner igen. De gamle hunners andel varierede fra 6-19% gennem jagtsæsonen og den laveste andel

Figur 8. Tidsmæssig fordeling af vinger fra pibeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The composition of the Wigeon bag during the hunting season 1994/95.

Figur 9. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af pibeand gennem jagtsæsonen 1994/95.
The composition of the Wigeon bag during the hunting season 1994/95.

forekom i sidste del af november. Ungfuglenes andel steg fra 31% ved jagtsæsonens start til omkring 65% i perioden slutningen af oktober - begyndelsen af december, for så at falde til 45% sidst i sæsonen (Fig. 9).

3.1.5 Skeand (*Anas clypeata*) Shoveler

N: 68
A: 7
B: 6
C: 30
D: 25
R: 9,2

Der indsendtes 68 skeandevinger, hvilket var 11 flere end det foregående år. Aldersfordelingen blandt de indkomne vinger med 9,2 ungfugle pr. gammel hun tyder på, at ynglesæsonen 1994 var omkring middel, men vurderingen skal tages med forbehold på grund af det begrænsede antal vinger.

Flest vinger indkom fra Ringkøbing fjord og de sydøstlige egne af landet.

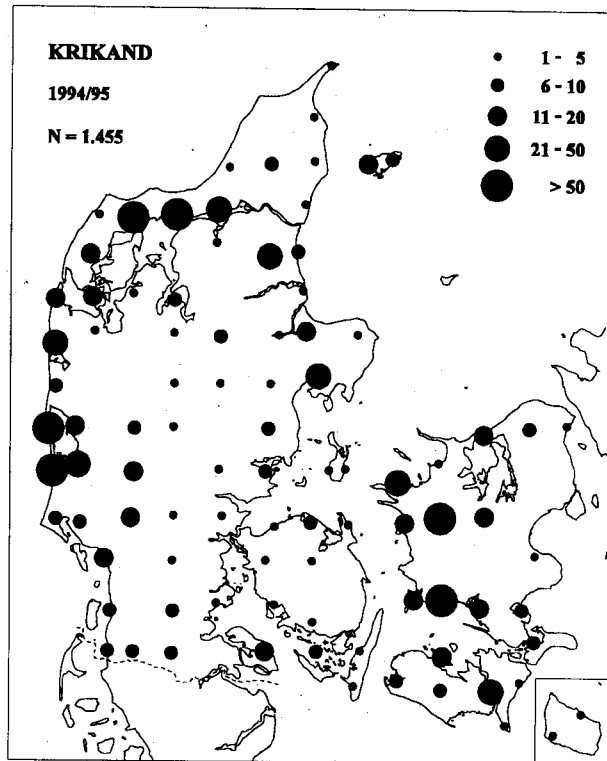
Den tidsmæssige fordeling viser, at 73% af vingerne stammede fra september og 19% fra oktober, hvilket antyder, at skeanden tidligt forlader Danmark for at trække til vinterkvartererne i det sydvestlige Europa og Nordafrika.

3.1.6 Krikand (*Anas crecca*) Teal

N: 1.455
A: 179
B: 138
C: 620
D: 516

Antallet af indsendte krikandevinger steg i forhold til jagtsæsonen 1993 med 520 til 1.455. Antallet af ungfugle pr. gammel hun på 8,2 antyder et yngleresultat omkring middel, idet gennemsnittet for de sidste 12 år var 8,1.

De fleste vinger indkom fra Limfjordsegnene, Ringkøbing fjord om-

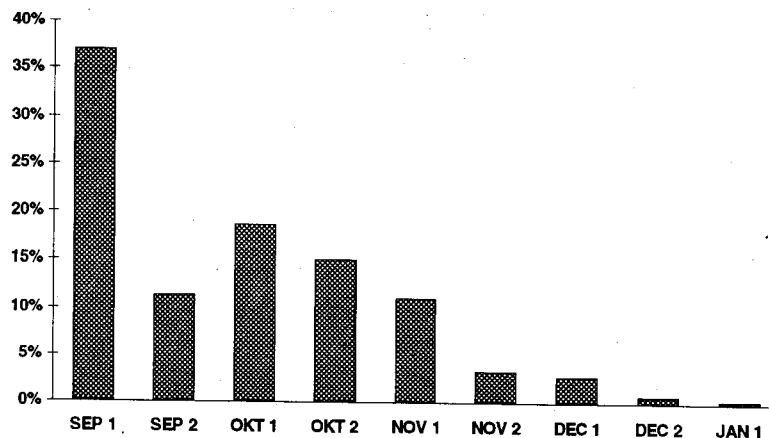

Figur 10. Geografisk fordeling af 1.455 vinger fra krikænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 1,455 wings from Teals bagged during the hunting season 1994/95.

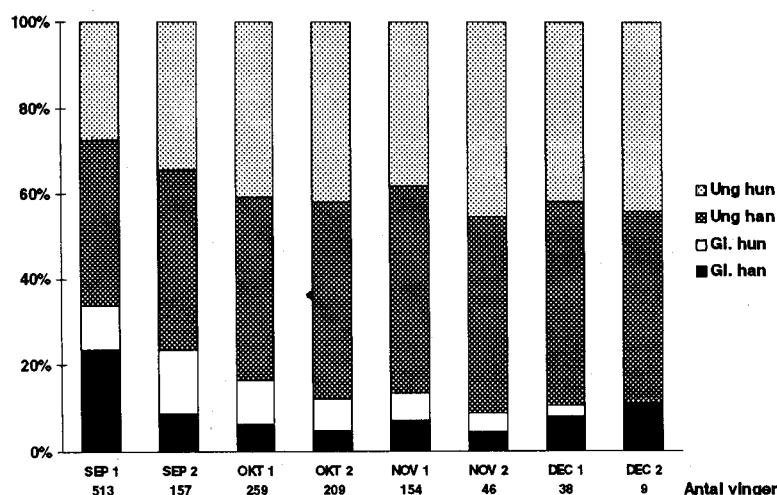
G: 2
 R: 8,2

rådet samt det vestlige og sydvestlige Sjælland (Fig. 10). Fra Fyn og de omliggende øer indsendtes kun få krikandevinger.

Den tidsmæssige fordeling afspejler, at krikandetrækket var i fuld gang ved jagtens begyndelse 1. september, idet 37% af vingerne stammede fra første halvdel af september. Derpå faldt udbyttet til 11% i sidste halvdel af september for så at stige til 19% i første

Figur 11. Tidsmæssig fordeling af vinger fra krikænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal composition of the Teals bagged during the hunting season 1994/95.

Figur 12. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af krikand gennem jagtsæsonen 1994/95.
The composition of the Teal bag during the hunting season 1994/95.

halvdel af oktober. Derefter faldt udbyttet gradvist og efter midten af november blev der nedlagt få krikænder. Fra første halvdel af januar indsendtes 3 vinger (Fig. 11).

Ungfuglene dominerede udbyttet gennem hele jagtsæsonen med 66-91% (Fig. 12). Flest gamle hanner (23%) forekom i første halvdel af september. Fordelingen i sidste halvdel af december er baseret på 9 vinger og er derfor behæftet med stor usikkerhed. Køns- og alderssammensætningen i 1994/95-sæsonen lignede den, der er blevet registreret de foregående år.

3.1.7 Atlingand (*Anas querquedula*) Garganey

N: 4
C: 1
D: 3

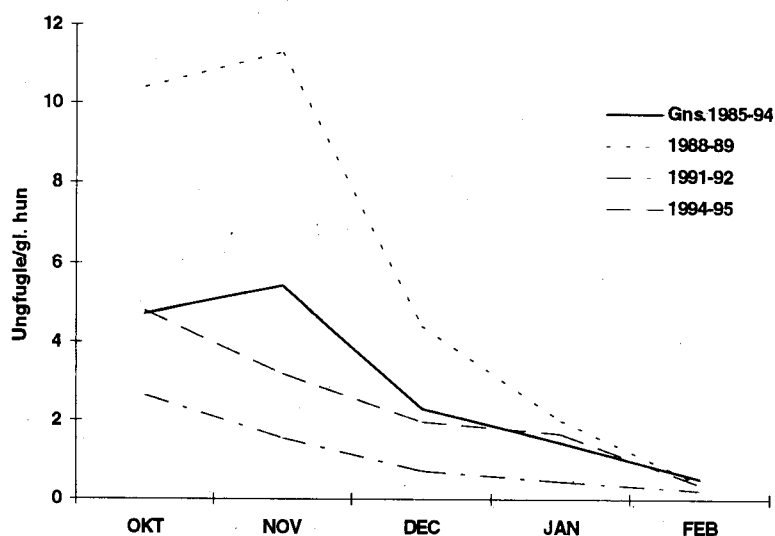
At atlinganden på grund af dens fåtallighed og tidlige borttræk om efteråret er uden jagtlig betydning i Danmark kom i 1994 igen klart til udtryk i antallet af indsendte vinger. Der indkom 4, som alle stammede fra ungfugle (2 fra Sjælland og 2 fra Jylland).

3.1.8 Ederfugl (*Somateria mollissima*) Eider

N: 1.365
A: 571
B: 302
C: 288
D: 204
R: 1,6

Antallet af indsendte vinger fra ederfugle steg i forhold til den foregående jagtsæson med 182 til 1.365. Yngleresultatet i 1994 var lidt under middel (Fig. 13), men lidt bedre end i 1993. Indskrænkning i februarjagten, så arten i denne måned udelukkende må jages uden for EF-fuglebeskyttelsesområderne, ser således ikke ud til at have påvirket udbytteresultatet i væsentlig grad at dømme efter det indsendte antal vinger.

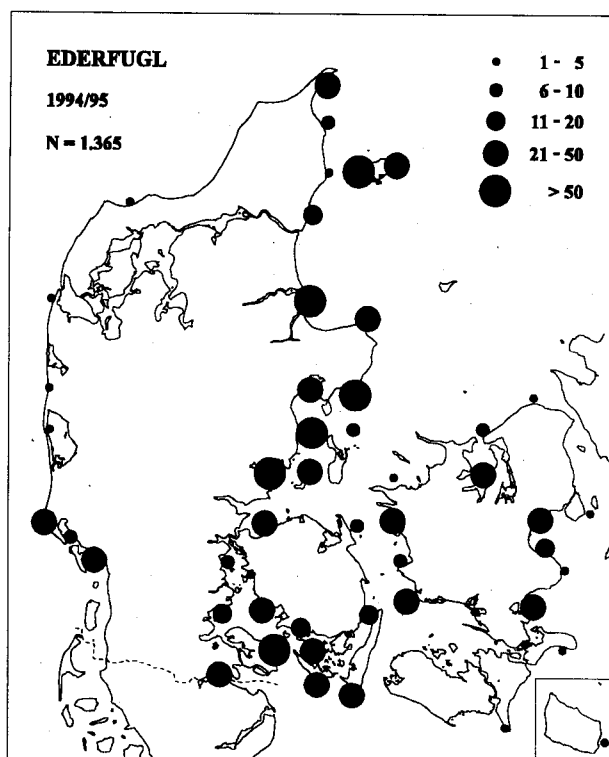
Den geografiske fordeling viser, at ederfuglene især blev nedlagt i

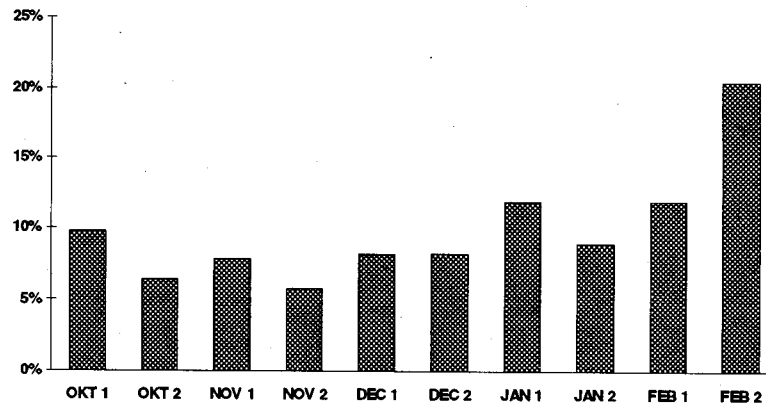
Figur 13. Antal unge ederfugle pr. gammel hun i jagtudbyttet. 1988-89: højest registrerede indeks. 1991-92: lavest registrerede indeks.

The number of juvenile Eiders per adult female in the bag. Gns. 1985-92: Mean 1985-92. 1988-89: highest recorded index. 1991-92: lowest recorded index.

de indre danske farvande og den nordlige del af Vadehavet. De fleste vinger indkom fra områderne langs Jyllands østkyst, Læsø, den vestligste del af Østersøen og Sydfynske Øhav. Også fra flere lokaliteter langs de sjællandske kyster indkom der en del vinger.

Figur 14. Geografisk fordeling af 1.365 vinger fra ederfugle, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95. The geographical distribution of 1,365 wings from Eiders bagged during the hunting season 1994/95.

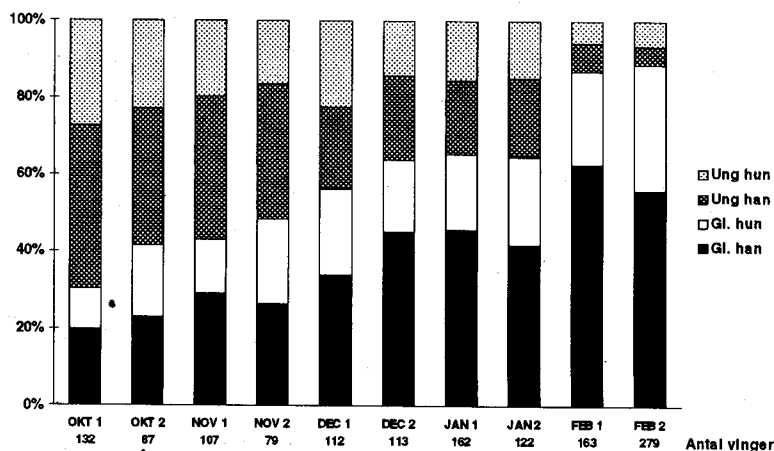
Figur 15. Tidsmæssig fordeling af vinger fra ederfugle, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.

The temporal distribution of wings from Eiders bagged during the hunting season 1994/95.

Fra Lolland-Falster og Bornholm blev der næsten ikke indsendt vinger (Fig. 14).

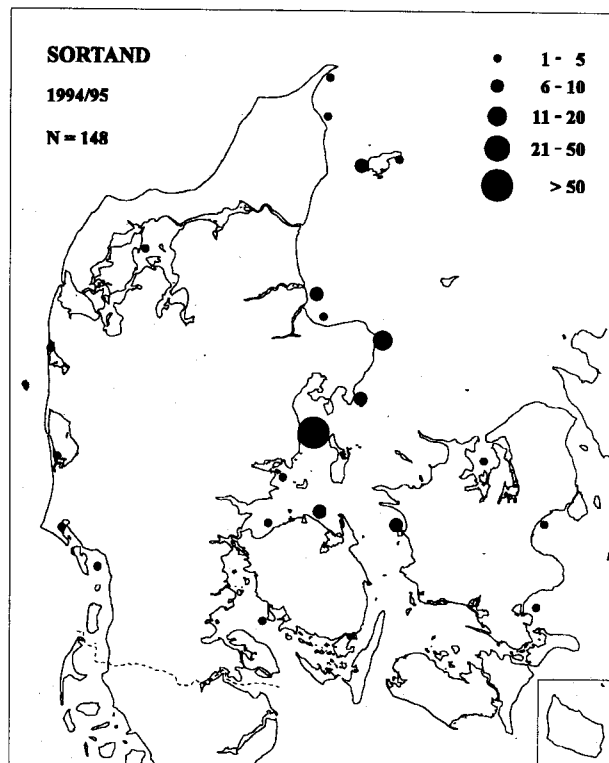
Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at udbyttet var nogenlunde konstant indtil årsskiftet (Fig. 15), hvorefter udbytteandelen steg lidt, og i sidste halvdel af februar udgjorde den 21%.

Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige fordeling viser, at gamle hanners andel af jagtudbyttet var jævnt stigende fra 20% i første halvdel af oktober til 55-60% i februar (Fig. 16). De gamle hunners andel steg fra 11% i oktober til 33% i februar. Ungfuglenes andel faldt gradvist fra 70% i første halvdel af oktober til 11% i februar.

Figur 16. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af ederfugl gennem jagtsæsonen 1994/95.

The composition of the Eider bag during the hunting season 1994/95.

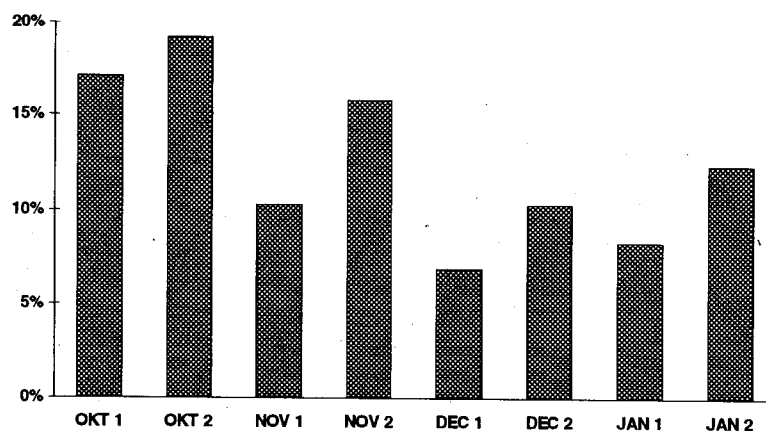

Figur 17. Geografisk fordeling af 148 vinger fra sortænder, der er nedlagt i nagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 148 wings from Common Scoters bagged during the hunting season 1994/95.

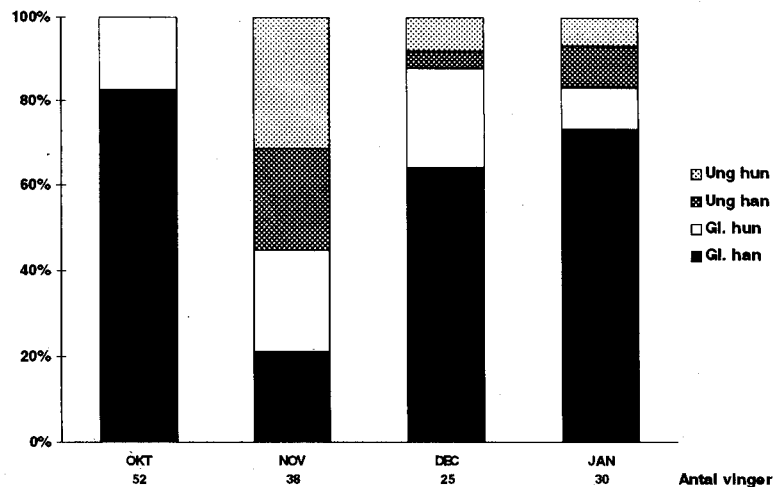
3.1.9 Sortand (*Melanitta nigra*) Common Scoter

N: 148
A: 90
B: 27
C: 14
D: 16
G: 1
R: 1,1

Antallet af indsendte sortandevinger faldt med 28 i forhold til den foregående sæson. Aldersfordelingen i vingematerialet viste 1,1 ungfugle pr. gammel hun, hvilket tyder på, at ynglesæsonen var omkring eller lidt under middel i 1994. Vurderingen skal dog tages med forbehold på grund af det beskedne antal indsendte vinger.

Figur 18. Tidsmæssig fordeling af vinger fra sortænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal distribution of wings from Common Scoters bagged during the hunting season 1994/95.

Figur 19. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af sortand gennem jagtsæsonen 1994/95.
The composition of the Common Scoters bag during the hunting season 1994/95.

Den geografiske fordeling viser, at halvdelen af de indsendte vinger stammede fra sortænder nedlagt i Århusbugten. Den anden halvdel kom fra mange lokaliteter spredt over hele landet (Fig. 17).

Den tidsmæssige fordeling viser, at de fleste vinger stammede fra fugle nedlagt i oktober og færrest fra fugle nedlagt i december (Fig. 18). Fordelingen gennem jagtsæsonen svarer til fordelingerne i tidligere år, men februarudbyttet, som i gennemsnit har udgjort 1/3 af det samlede sortandudbytte, mangler. Det ser således ud som om, at den jagttidsforkortelse, der blev indført ved jagtlovsrevisionen, har resulteret i en udbyttenedgang for sortand.

De gamle hanner og til dels også gamle hunner dominerede jagtudbyttet gennem hele sæsonen undtagen i november, hvor ungfuglene udgjorde mere end halvdelen (Fig. 19).

3.1.10 Fløjsand (*Melanitta fusca*) Velvet Scoter

N:	47
A:	18
B:	8
C:	11
D:	10

Fløjsand spiller i jagtlig henseende en underordnet rolle. Der indkommer årligt et begrænset antal vinger af denne art; for 1994/95 sæsonen blev det til 47 vinger, hvilket var 9 færre end året før.

Den overvejende del af de indsendte vinger kom fra fløjsænder, der var nedlagt i Århus Bugt. Den tidsmæssige fordeling viser, at 75% af vingerne stammede fra fugle skudt i december og januar. Også for fløjsand synes jagttidsforkortelsen at have betydet en nedgang i udbyttet.

3.1.11 Havlit (*Clangula hyemalis*) Long-tailed Duck

N: 54
A: 36
B: 9
C: 5
D: 4

Der blev i alt indsendt 54 havlitvinger, hvilket var mere end en halvering af antallet i forhold til jagtsæsonen 1993/94, hvor der indkom 131. Afkortningen af jagtsæsonen med februar måned kan for denne art have resulteret i en udbyttenedgang til næsten det halve sammenlignet med foregående års udbytter.

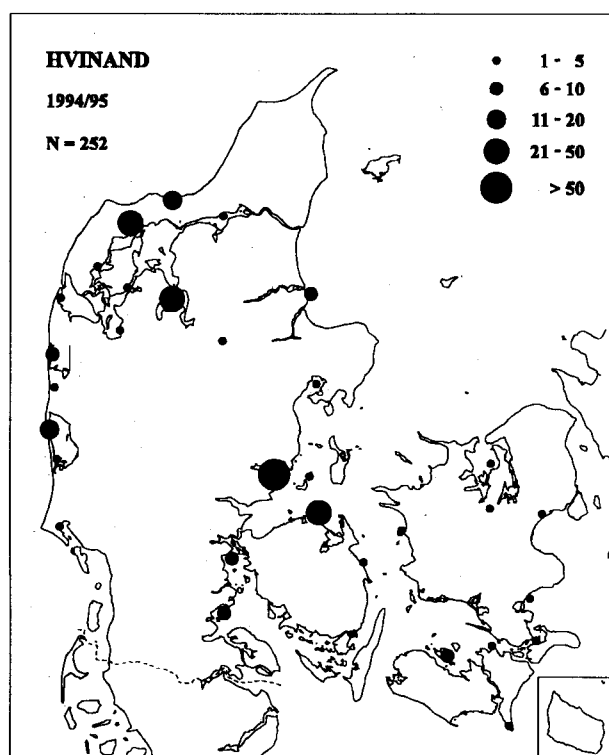
Den overvejende del af de indsendte vinger kom fra fugle, der blev skudt i Køge bugt-området.

Den tidsmæssige fordeling afspejler, at hovedparten blev nedlagt i slutningen af jagtsæsonen; 69% af vingerne stammede fra gamle hanner.

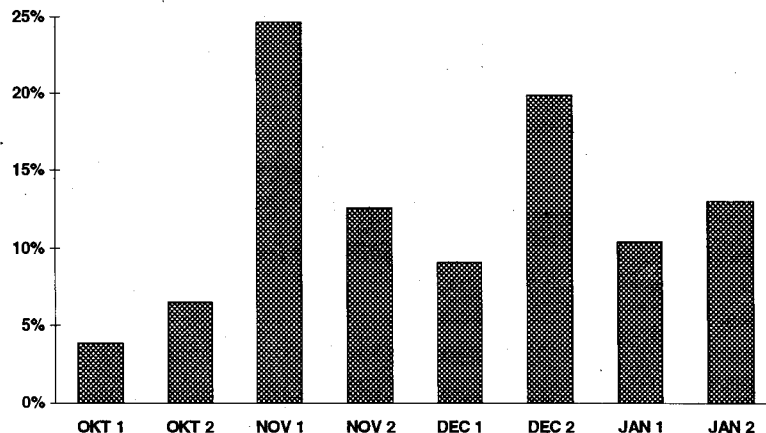
3.1.12 Hvinand (*Bucephala clangula*) Goldeneye

N: 252
A: 73
B: 56
C: 60
D: 63
R: 2,2

For hvinand faldt antallet af indsendte vinger for andet år i træk. Denne gang med 64 til 252, hvilket er det hidtil laveste antal i de 13 år, undersøgelsen har været gennemført. Antallet af ungfugle pr. gammel hun (2,2) var lidt over gennemsnittet (2,0) i de foregående

Figur 20. Geografisk fordeling af 252 vinger fra hvinænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 252 wings from Goldeneyes bagged during the hunting season 1994/94.

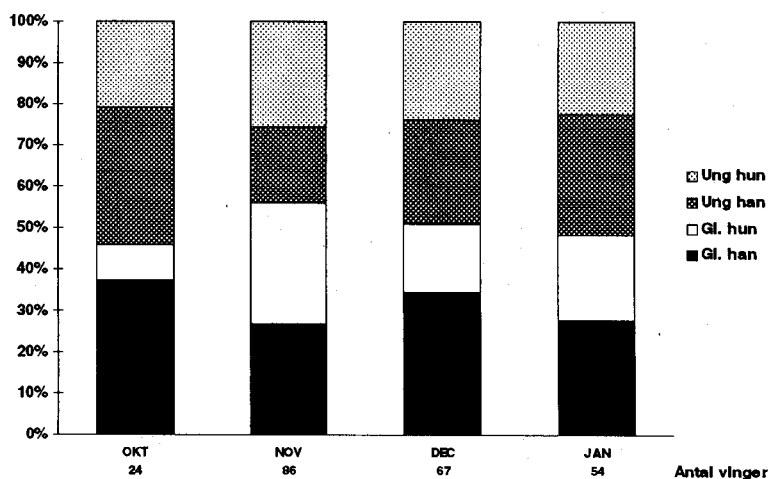
Figur 21. Tidsmæssig fordeling af vinger fra hvinænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
 The temporal distribution of wings from Goldeneyes bagged during the hunting season 1994/95.

12 år, hvor der er indsamlet vinger. På denne baggrund vurderes hvinand i 1994 at have haft en ynglesæson omkring middel.

Den geografiske fordeling viser, at de fleste hvinænder blev nedlagt i Limfjordsområdet, Horsens fjord og ud for Nordfyn (Fig. 20).

Den tidsmæssige fordeling viser et varierende forløb med flest nedlagte fugle i første halvdel af november og sidste halvdel af december og færrest i begyndelsen af jagtsæsonen (Fig. 21). Dette stemmer overens med fordelingen i tidligere sæsoner.

Af jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning fremgår, at andelen af gamle hanner varierede mellem 27% og 37% (Fig. 22). Andelen af gamle hunner var mindst i oktober (8%) og størst i november (29%). Ungfuglenes andel varierede mellem 44% og 54%.

Figur 22. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af hvinand gennem jagtsæsonen 1994/95.
 The composition of the Goldeneye bag during the hunting season 1994/95.

3.1.13 Taffeland (*Aythya ferina*) Pochard

N: 63
A: 9
B: 4
C: 34
D: 16

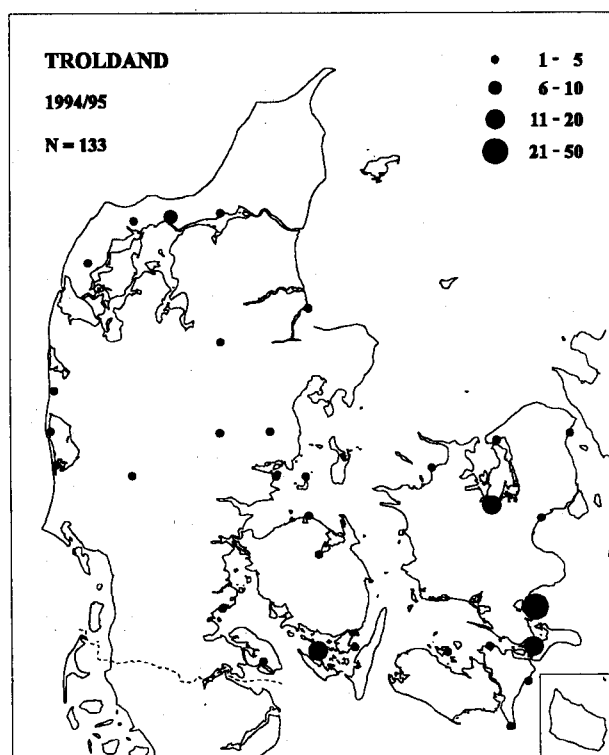
Taffelanden er i jagtlig henseende en af de mindre betydningsfulde dykandearter, hvilket også afspejles i antallet af indsendte vinger. Fra 1994/95-sæsonen indkom der 63 vinger mod 37 i den foregående sæson. Ynglesæsonen i 1994 synes på grundlag af aldersfordelingen blandt de indkomne vinger at have været god, men vurderingen skal tages med forbehold på grund af det beskedne antal indsendte vinger.

Den geografiske fordeling afspejler, at vingerne kom fra hele landet med flest fra Limfjordsområdet. Halvdelen af vingerne stammede fra taffelænder, der var nedlagt i sidste halvdel af oktober og første halvdel af november.

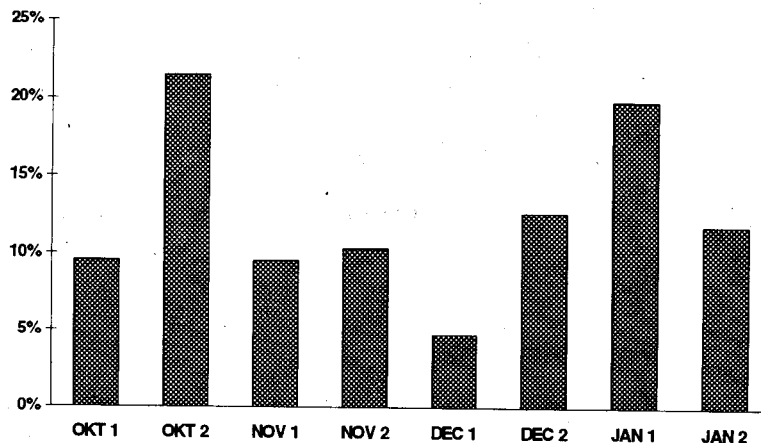
3.1.14 Bjergand (*Aythya marila*) Scaup

N: 13
A: 6
B: 2
C: 3
D: 2

Bjerganden spiller en underordnet rolle i jagtlig henseende, og antallet af indsendte vinger er især for denne art meget afhængig af yngleresultatet i det enkelte år. Fra jagtsæsonen 1994/95 indkom 13 vinger, der alle stammede fra fugle, der var nedlagt langs jyske og fynske kyster.

Figur 23. Geografisk fordeling af 133 vinger fra trolldænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 133 wings from Tufted Ducks bagged during the hunting season 1994/95.

Figur 24. Tidsmæssig fordeling af vinger fra troldænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal distribution of wings from Tufted Ducks bagged during the hunting season 1994/95.

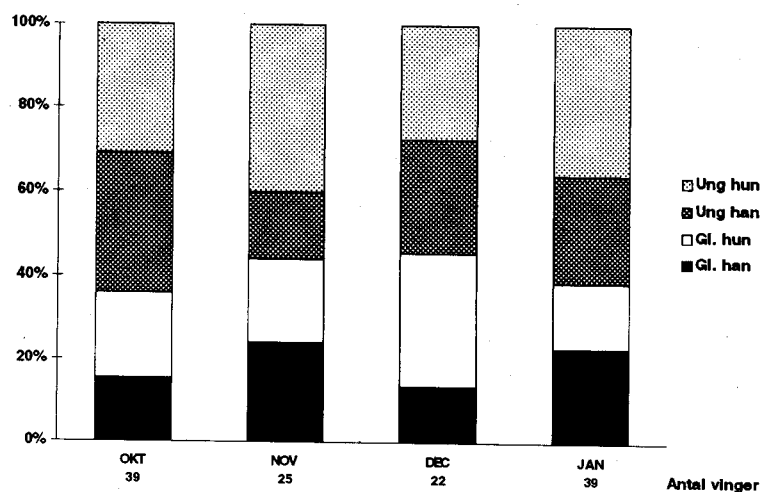
3.1.15 Troldand (*Aythya fuligula*) Tufted Duck

N: 133
 A: 24
 B: 26
 C: 35
 D: 47
 F: 1
 R: 3,2

Antallet af indsendte vinger fra troldand faldt i forhold til den foregående jagtsæson med 87 til det hidtil laveste antal på 133. Det kunne se ud som om, at jagttidsforkortelsen har betydet en nedgang i udbyttet af troldænder.

Ynglesæsonen i 1994 synes efter aldersfordelingen blandt vingerne at dømme at have været omkring eller lidt under middel, men vurderingen må tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger.

Den geografiske fordeling viser, at der blev indsendt flest vinger fra de østlige og sydøstlige egne af landet (Fig. 23).

Figur 25. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af troldand gennem jagtsæsonen 1994/95.
The composition of the Tufted Duck bag during the hunting season 1994/95.

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at de fleste vinger stammede fra fugle, der var nedlagt i sidste halvdel af oktober og første halvdel af januar (Fig. 24).

Den køns- og aldersmæssige sammensætning af jagtudbyttet af troldænder viser, at andelen af gamle hanner udgjorde 14-24%, gamle hunner 15-32% og ungfugle 55-64% (Fig. 25).

3.1.16 Stor skallesluger (*Mergus merganser*) Goosander

N: 35
A: 17
B: 6
C: 6
D: 6

Stor skallesluger spiller i jagtlig henseende en underordnet rolle. I de senere år har arten været særfredet i de 3 syddanske amter (Storstrøm, Fyn og Sønderjylland) og den del af fiskeriterritoriet, der ligger syd for breddegraden 55°40'N af hensyn til den lille, danske ynglebestand.

Der blev i alt indsendt 35 vinger, hvilket var 5 færre end året før. Jagtudbyttet af stor skallesluger synes påvirket af jagttidsforkortelsen, idet arten først ankommer sent til de danske farvande. Den tidsmæssige fordeling fra tidligere år har vist, at op til 40% blev nedlagt i februar måned.

De indsendte vinger stammede dels fra lokaliteter i Jylland med flest fra Ringkøbing fjord, dels fra to lokaliteter på Sjælland. 65% af vingerne stammede fra fugle, der var nedlagt i december.

3.1.17 Toppet skallesluger (*Mergus serrator*) Red-breasted Merganser

N: 66
A: 18
B: 11
C: 21
D: 16
R: 3,4

Antallet af indsendte vinger fra toppet skallesluger steg i forhold til den foregående jagtsæson med 20 til 66. Arten har af hensyn til den lille danske ynglebestand af stor skallesluger været særfredet de senere år i Storstrøms, Fyns og Sønderjyllands amter og i dele af fiskeriterritoriet.

Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger antyder en ynglesæson i 1994 omkring middel, men vurderingen skal tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger.

Den geografiske fordeling viser, at vingerne indkom især fra Limfjordsområdet og en enkelt sjællandsk lokalitet.

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at flest vinger indkom fra oktober (37%), og færrest fra december (11%).

Den køns- og aldersmæssige sammensætning af jagtudbyttet afspejler, at ungfuglenes andel var størst i begyndelsen af jagtsæsonen.

Jagttidsforkortelsen og særfredningerne kan også for denne art have betydet en nedgang i jagtudbyttet i forhold til tidligere år.

3.2 Blishøne (*Fulica atra*) – Coot

N: 90
E: 35
F: 54
G: 1
S: 1,5

Antallet af indsendte vinger fra blishøne faldt i forhold til den foregående jagtsæson med 54 til 90. Jagttiden er i forhold til tidligere år blevet afkortet med februar måned, hvilket kan have betydet en nedgang i jagtudbyttet sammenlignet med tidligere år.

Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger viser 1,5 ungfugl pr. gammel fugl, hvilket tyder på en ynglesæson i 1994 omkring middel.

Af den geografiske fordeling fremgår, at den overvejende del af vingerne kom fra det sydlige Sjælland og Møn.

Den tidsmæssige fordeling af de indsendte vinger afspejler, at der indkom flest vinger fra januar (47%), og færrest fra december (16%).

3.3 Gæs – Geese

I forbindelse med jagtlovsrevisionen i 1993 blev jagttiderne for gæs, d.v.s. arterne grågås, sædgås, kortnæbbet gås, blisgås og canadagås, ændret til:

1. september - 31. december, men på fiskeriterritoriet må alle fem arter jages indtil 15. januar. Samtidigt skal jagten den enkelte dag ophøre senest kl 10.

3.3.1 Grågås (*Anser anser*) Greylag Goose

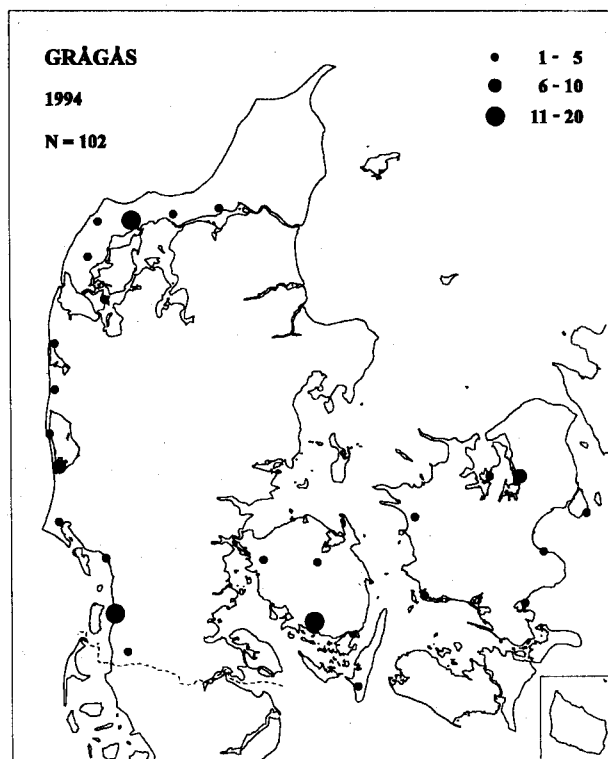
N: 102
E: 58
F: 44
S: 0,8

Grågås er den gåseart, der nedlægges i størst antal. Det afspejles også i den artsvisse fordeling blandt de 148 indsendte gåsevinger. Af disse udgjorde vinger fra grågås de 102, hvilket var et fald på 15 i forhold til året før.

For grågås var jagt i august fra og med 1994 ikke længere tilladt. Denne indskrænkning af jagttiden synes sammen med jagtforbud efter kl. 10 den enkelte dag at have betydet en væsentlig udbytte-nedgang i forhold til foregående år. Jagttidsforlængelsen til 15. januar på fiskeriterritoriet har næppe kunnet afspejles i jagtudbyttet, idet næsten alle grågæs på dette tidspunkt opholder sig uden for Danmarks grænser.

I 1994 var antallet af ungfugle pr. gammel fugl 0,8, hvilket var højere end i 1993, hvor det var 0,6. Det tyder på en ynglesæson 1994 lidt over middel, men vurderingen skal tages med forbehold på grund af det begrænsede antal indsendte vinger.

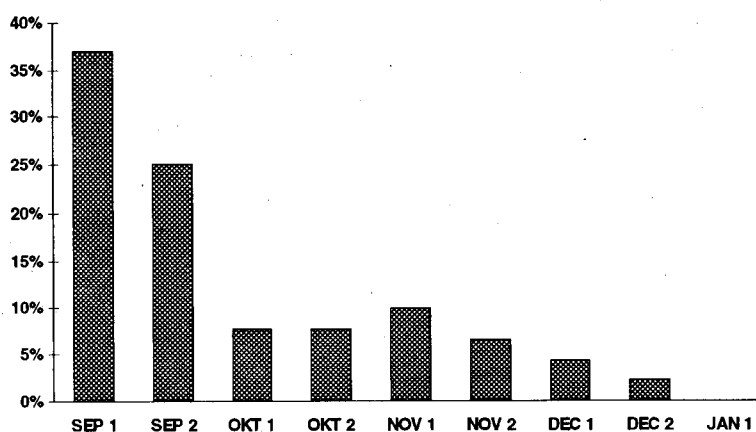
Den geografiske fordeling viser, at grågæs i Jylland blev nedlagt i

Figur 26. Geografisk fordeling af 102 vinger fra grågæs, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 102 wings from Greylag Geese bagged during the hunting season 1994/95.

Limfjordsområdet, de vestjyske fjorde og Vadehavsområdet. Desuden indsendtes der vinger fra en række lokaliteter på Øerne (Fig. 26).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 62% af de indsendte vinger stammede fra grågæs, der var nedlagt i september (Fig. 27). Der indkom ingen vinger fra første halvdel af januar.

Figur 27. Tidsmæssig fordeling af vinger fra grågæs, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal distribution of wings from Greylag Geese bagged during the hunting season 1994/95.

3.3.2 Sædgås (*Anser fabalis*) Bean Goose

N: 1 Det blev kun indsendt én vinge af sædgås, og den kom fra Vest-sjælland.

E: 1 Sædgåsen var særfredet i de dele af Viborg og Nordjyllands amter, der ligger nord for Limfjorden af hensyn til den delbestand, der overvintrer i disse egne.

3.3.3 Kortnæbbet gås (*Anser brachyrhynchus*) Pink-footed Goose

N: 13 Der indkom 13 vinger af kortnæbbet gås fra Vadehavsområdet, det vestlige Jylland og Thy. De få vinger giver ikke mulighed for at vurdere artens yngleresultat i 1994.

E: 7

F: 6

3.3.4 Blisgås (*Anser albifrons*) White-fronted Goose

N: 3 Blisgås nedlægges på grund af sin sporadiske forekomst i Danmark i et meget lille antal. På grund af artens betrængte situation har den siden 1990 været særfredet omkring dens vigtigste tilholdssted på Nordvestfyn.

E: 3

Der indsendtes i alt 3 vinger af blisgås, alle fra Vadehavsområdet.

3.3.5 Canadagås (*Branta canadensis*) Canada Goose

N: 29 Der blev i alt indsendt 29 vinger af canadagås. Alle vinger stammede fra fugle, der var nedlagt på Sjælland, Møn og Lolland-Falster. Alle undtagen én stammede fra gæs, der var skudt efter midten af november, heraf 4 fra januar.

E: 17

F: 12

3.4 Vadefugle - Waders

3.4.1 Dobbeltbekkasin (*Gallinago gallinago*) Common Snipe

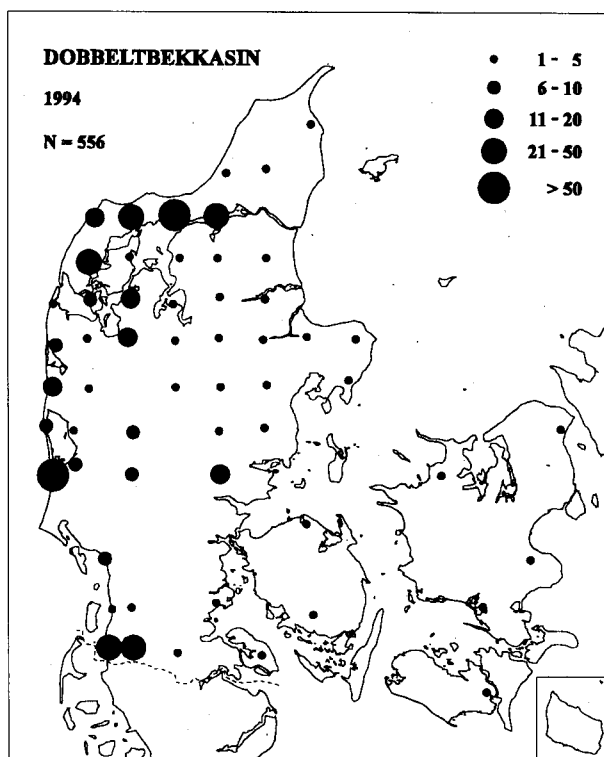
N: 556 Antallet af indsendte vinger fra dobbeltbekkasin var 556. Det var næsten en fordobling i forhold til foregående jagtsæson. Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger viser 5,2 ungfugle pr. gammel fugl, og yngleresultatet i 1994 ligger dermed på niveau med de bedste år i 16 år, hvor indsamling af bekkasinvinger har været foretaget.

E: 89

F: 464

G: 3

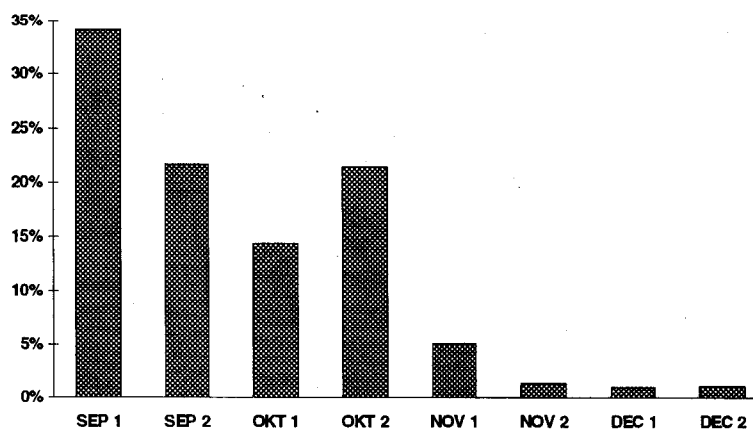
S: 5,2 Den geografiske fordeling viser, at hovedparten af vingerne kom fra

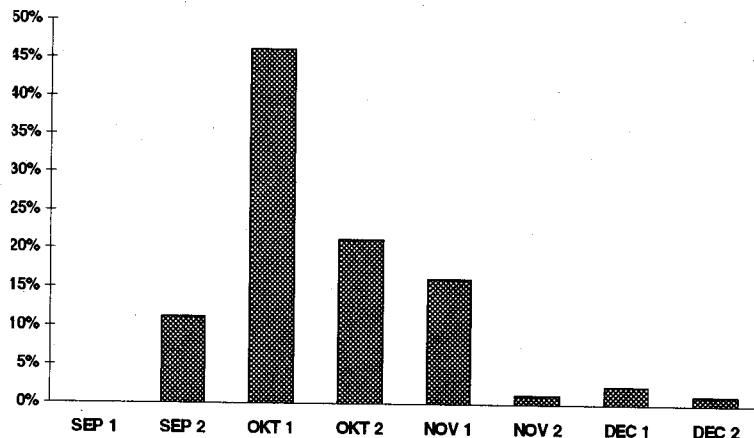
Figur 28. Geografisk fordeling af 556 vinger fra dobbeltbekkasin, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994.
The geographical distribution of 556 wings from Common Snipes bagged during the hunting season 1994.

lokaliteter omkring den centrale og vestlige del af Limfjorden, de vestjyske fjorde og Vadehavsområdet. Fra Øerne indkom få vinger (Fig. 28).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at dobbeltbekkasinens efterårstræk var i fuld gang ved jagtsæsonens begyndelse, idet 34% af vingerne stammede fra fugle, der var nedlagt i første halvdel af september. Efter udgangen af oktober blev der kun nedlagt få dobbeltbekkasin (Fig. 29).

Figur 29. Tidsmæssig fordeling af vinger fra dobbeltbekkasin, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994.
The temporal distribution of wings from Common Snipes bagged during the hunting season 1994.

Figur 30. Tidsmæssig fordeling af vinger fra enkeltbekkasiner, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994.

The temporal distribution of wings from Jack Snipes bagged during the hunting season 1994.

3.4.2 Enkeltbekkasin (*Lymnocyptes minimus*) Jack Snipe

N: 80
G: 80

Antallet af indsendte vinger fra enkeltbekkasin på 80 var det næsthøjeste antal i de 16 år, hvor indsamling af bekkasinvinger har været foretaget. Da det endnu ikke er lykkedes at finde sikre kendetegn på vingen til at afgøre fuglenes alder, er det umuligt at vurdere artens yngleresultat i 1994, men det store antal vinger tyder på, at ynglesæsonen har været over middel.

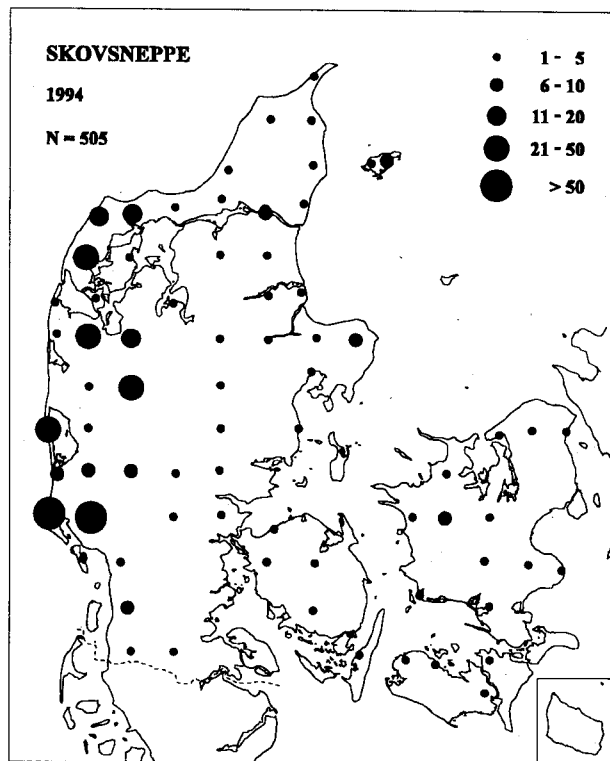
Den tidsmæssige fordeling viser, at enkeltbekkasinens efterårstræk ligger væsentligt senere end dobbeltbekkasinens, og at trækket i 1994 kulminerede i begyndelsen af oktober. Efter 15. november blev der kun indsendt få vinger (Fig. 30).

3.4.3 Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) Woodcock

N: 525
E: 138
F: 367
S: 2,7

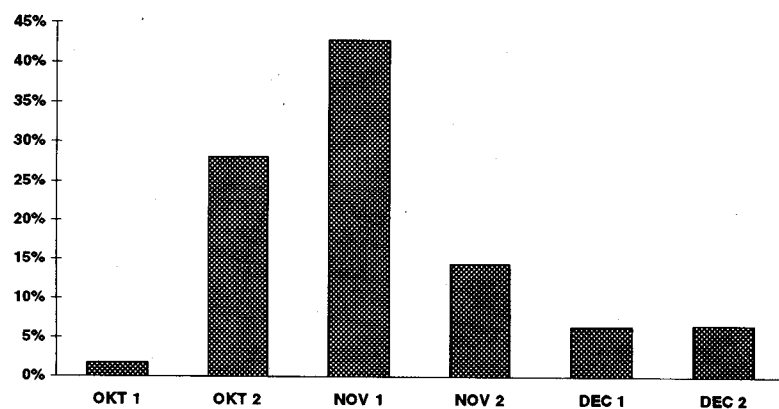
I 1994 steg antallet af indsendte skovsneppevinger med 10 i forhold til foregående jagtsæson. Aldersfordelingen afspejler, at der var 2,7 ungfugl pr. gammel fugl, hvilket var på højde med de bedste år i den periode på 25 år, hvor der er indsamlet vinger af skovsneppe.

Den geografiske fordeling viser, at hovedparten af de indsendte skovsneppevinger stammede fra fugle, der var nedlagt i det vestlige Jylland og Thy. Fra de øvrige dele af landet blev der indsendt små antal vinger (Fig. 31).

Figur 31. Geografisk fordeling af 505 vinger fra skovsnepper, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994.
The geographical distribution of 505 wings from Woodcocks bagged during the hunting season 1994.

Hovedtrækket faldt i efteråret 1994 i slutningen af oktober og begyndelsen af november (Fig. 32). Der blev mange steder observeret snepper helt frem til nytår, hvilket synes at kunne tilskrives det milde efterår.

Figur 32. Tidsmæssig fordeling af vinger fra skovsnepper, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994.
The temporal distribution of wings from Woodcocks bagged during the hunting season 1994.

3.5 Måger - Gulls

I forbindelse med jagtlovsrevisionen af 1993 blev jagttiderne på måger ændret. Hætte- og stormmåge blev totalfredet, mens jagttiden for sølvmåge, svartbag og sildemåge blev afkortet, så den slutter med udgangen af januar måned.

3.5.1 Sølvmåge (*Larus argentatus*) Herring Gull

N: 222

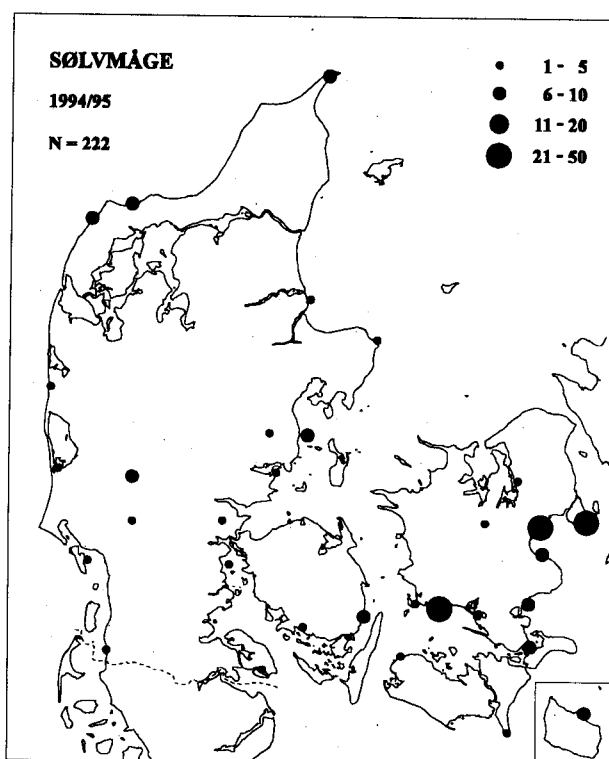
E: 65

F: 157

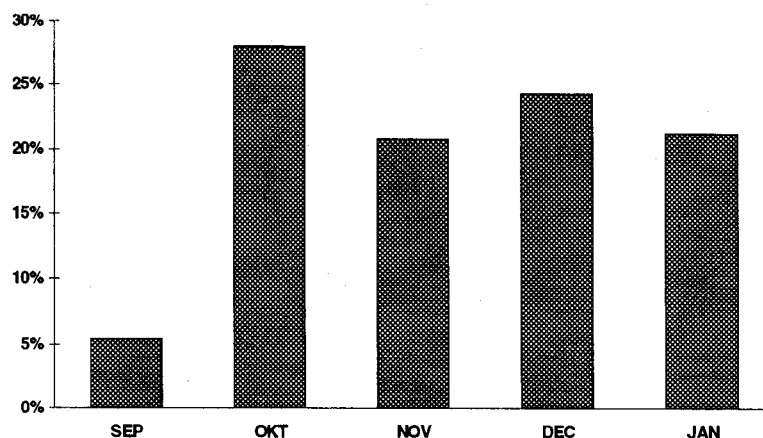
Antallet af vinger fra sølvmåger faldt med 115 i forhold til den foregående jagtsæson.

Aldersfordelingen viser, at 157 vinger stammede fra ungfugle. Af de resterende 65 vinger var 37 fra fugle, der var 1½ år, 4, 2 og 22 fra fugle der var henholdsvis 2½, 3½ og 4½ år eller ældre. Andelen af ungfugle udgjorde 71%, hvilket tyder på en ynglesæson over middel i 1994.

Den geografiske fordeling viser en spredt og ujævn fordeling med flest sølvmåger nedlagt i de østlige egne af Danmark (Fig. 33). Fordelingen synes snarere at afspejle en fordeling af de jægere, som har deltaget i vingeundersøgelsen end den reelle geografiske fordeling af sølvmågeudbyttet baseret på den officielle vildtudbyttestatistik.

Figur 33. Geografisk fordeling af 222 vinger fra sølv-
måger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The geographical distribution of 222 wings from Herring
Gulls bagged during the hunting season 1994/95.

Figur 34. Tidsmæssig fordeling af vinger fra sølvmåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1994/95.
The temporal distribution of wings from Herring Gulls bagged during the hunting season 1994/95.

Den tidsmæssige fordeling viser, at der indkom 21-28% fra månederne oktober - januar, mens andelen i september udgjorde 5% (Fig. 34).

3.5.2 Svartbag (*Larus marinus*) Great Black-backed Gull

N: 70
E: 9
F: 61

Antallet af indsendte vinger fra svartbage var 70. Det var et fald på 48 i forhold til den foregående jagtsæson. Ungfuglene udgjorde 87%, hvilket tyder på en ynglesæson over middel i 1994, men vurderingen skal tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger. Af 9 gamle fugle var 5 1½ år og 4 mere end 4½ år.

De fleste svartbage blev nedlagt i kystnære områder i det Københavnske område og det sydvestlige Sjælland.

Den månedsvise fordeling afspejler en variation fra 3% i september til 37% i oktober.

3.5.3 Sildemåge (*Larus fuscus*) Lesser Black-backed Gull

N: 1
E: 1

Sildemåge er i jagtlig henseende uden betydning, dels fordi arten forekommer fåtalligt, dels fordi dens efterårstræk ligger så tidligt, at der er få tilbage i Danmark, når jagten begynder 1. september.

Fra jagtsæsonen 1994/95 indkom én vinge fra en gammel fugl.

4 Jagtformer

I jagtsæsonen 1994/95 blev der som i de to foregående jagtsæsoner indsamlet oplysninger om, hvilke jagtformer der blev benyttet i forbindelse med jagt på de arter, hvoraf der indsamles vinger. Af de 8.966 vinger, som blev sendt ind, fulgte oplysning om jagtform for næsten 7.700 (85%).

Den benyttede jagtform er betinget af, hvilke arter jægeren har til hensigt at jage. Derfor er det i det efterfølgende mest hensigtsmæssigt at behandle enkeltarter eller artsgrupper, der jages på sammenlignelig måde.

Blandt svømmeænderne er trækjagt, især ved aften- og morgentræk, langt den hyppigst anvendte jagtform (Tabel 2). Af de 36% pibeænder, der blev nedlagt på morgentræk, blev godt ¼ skudt fra skydepram, og alle med brug af lokkefugle. Gråand og krikand blev i begrænset udstrækning nedlagt fra skydepram.

For gråand blev der anvendt lokkefugle i forbindelse med 22% af de fugle, som blev nedlagt på aftentræk, mens 78% blev nedlagt uden brug af lokkefugle (Tabel 3). Ved gråænder skudt på morgentræk var fordelingen omvendt, idet der til nedlæggelse af de 66% blev benyttet lokkefugle, men ikke til de resterende 34%. Ved jagt på pibe- og krikænder benyttedes lokkefugle i større udstrækning end ved jagt på gråænder.

Tabel 2. Procentvis fordeling af de mest anvendte jagtformer ved jagt på ænder og måger i sæsonen 1994/95. +: andel mindre end ½%. Tallene i parentes viser andelen nedlagt fra skydepram.

Percentage of the most common hunting methods used to shoot ducks and gulls during the 1994/95 season. +: proportion less than ½%. The figures in parenthesis indicate the proportion shot from gunning punt.

Jagtform Hunting method	Gråand %	Pibeand %	Krikand %	Ederfugl %	Hvinand %	Måger %
Aftentræk	58 (2)	53	47 (1)		4 (2)	3
Morgentræk	20 (3)	36 (10)	37 (3)	30 (19)	80 (46)	36 (4)
Dagtræk	3	5	3	2	11	7
På opfløj	13	3	10	+	1	
Kravlejagt	2	2	2	+	2	+
Motorbådsjagt	2	+	+	50	1	40
Motorpramjagt	+	+	+	18	1	1
Losseplads m.v.						10
Andet	2	+	1	+		2
Antal vinger No. of wings	1.843	1.131	1.158	1.179	206	283

Aftentræk:	evening flight	Morgentræk:	early morning flight
Dagtræk:	day flight	På opfløj:	flushed birds
Kravlejagt:	boat hunting by paddling	Motorbådsjagt:	medium sized motor boat
Motorpramjagt:	small motor boat	Losseplads m.v.:	rubbish dumps, etc.
Andet:	other methods	Stående hund:	pointer dog
Trampejagt:	searching for the birds systematically	Brug af kald:	use of call
		Klapjagt:	hunting with beaters.

Tabel 3. Procentvis fordeling af anvendelse af lokkefugle i forbindelse med jagt på morgen- og aften træk i jagtsæsonen 1994/95.
Percentage of use of decoy birds for hunting during morning and evening flight during the 1994/95 season. See footnote, Table 2, concerning hunting methods.

Jagtform <i>Hunting method</i>	Gråand %	Pibeand %	Krikand %	Ederfugl %	Hvinand %
<i>Morgentræk:</i>					
Med lokkefugle	66	85	86	48	99
Uden lokkefugle	34	15	14	52	1
<hr/>					
Antal vinger <i>No. of wings</i>	275	257	251	258	159
<i>Aftentræk:</i>					
Med lokkefugle	22	33	25		
Uden lokkefugle	78	67	75		
<hr/>					
Antal vinger <i>No. of wings</i>	776	345	290		

Med lokkefugl: use of decoy birds
 Uden lokkefugl: without use of decoy birds

Blandt gråenderne blev 13% nedlagt på opfløj; for krikand og pibeand henholdsvis 10% og 3% (jf. Tabel 2). Den større andel af gråænder nedlagt på opfløj skyldes sandsynligvis, at denne jagtform ofte benyttes i forbindelse med jagt på udsatte fugle. Af alle de tre nævnte arter blev 2% skudt i forbindelse med kravlejagt.

Blandt dykænderne blev 50% af ederfuglene skudt i forbindelse med motorbådsjagt og 18% fra 1-mands motorpram; 30% blev skudt på morgentræk, hvoraf $\frac{2}{3}$ blev nedlagt fra skydepram (jf. Tabel 2). Til godt halvdelen af de ederfugle, der blev nedlagt fra skydepram, blev der anvendt lokkefugle, mens de resterende blev nedlagt, når de trak hen over jægeren. Blandt de ederfugle, der blev nedlagt på morgentræk, blev 48% nedlagt under anvendelse af lokkefugle og 52% uden brug af lokkefugle (jf. Tabel 3). For ederfuglen er antallet af ungfugle pr. gammel hun i jagtudbyttet er påvirket af, hvornår i jagtsæsonen fuglene nedlægges. Vingeundersøgelsen viser, at der altid er flest unge ederfugle i udbyttet fra de to første måneder af jagtsæsonen (jf. Fig. 13). Det skyldes formentlig, at ungfuglene tidligt i jagtsæsonen endnu er uerfarne og lettere at komme på skudhold af end senere i sæsonen. Aldersfordelingen blandt de indkomne ederfuglevinger set i forhold til den anvendte jagtform viser, at der blandt de fugle, som er nedlagt på morgentræk, er 0,3 ungfugl pr. gammel hun, og 0,9 blandt dem der er nedlagt fra 1-mands motorpram, hvor jægeren sejler til fuglene. Forskellen i andelen af ungfugle ved de to jagtformer kan forklares ved, at de jægere, der benytter 1-mands motorpram, hyppigst er ude i begyndelsen af jagtsæsonen, hvor de unge ederfugle dels stadig holder sammen i kuldflotte, dels ligger forholdsvis tæt på land. Ederfugle nedlagt på morgentræk er tidsmæssigt mere jævnt fordelt gennem jagtsæsonen, hvorfor andelen af ungfugle i jagtudbyttet ved denne jagtform er lavere.

Tabel 4. Procentvis fordeling af de mest anvendte jagtformer ved jagt på dobbeltbekkasin og skovsnepe i sæsonen 1994/95. +: andel mindre end ½%.
Percentage of the most common hunting methods used in relation to hunting of Common Snipe and Woodcock in the season 1994/95. +: proportion less than ½%. See footnote, Table 2, concerning hunting methods

Jagtform <i>Hunting method</i>	Dobbeltbekkasin %	Skovsnepe %
Aftentræk	14	1
Morgentræk	26	
Dagtræk	17	
På opfløj	21	5
Stående hund	6	70
Trampejagt	13	2
Klapjagt		16
Andet	3	6
Antal vinger <i>No. of wings</i>	447	457

Blandt hvinænderne blev 95% nedlagt på trækjagt med morgentræk (80%) som den mest anvendte jagtform (jf. Tabel 2). Til 99% af de hvinænder, der blev skudt på morgentræk, blev der anvendt lokkefugle (jf. Tabel 3), og godt halvdelen af de hvinænder der blev nedlagt på morgentræk, blev skudt fra skydepram.

Af dobbeltbekkasin blev 57% nedlagt på trækjagt med morgentræk som den mest anvendte form (26%) (Tabel 4). Der blev nedlagt 21% på opfløj, 6% for stående hund og 13% ved trampejagt. De tre sidstnævnte jagtformer er til dels overlappende, hvorfor det kan konkluderes, at ca. 40% af bekkasinerne blev nedlagt ved, at jæger eller hund fandt og lettede fuglene.

Der er til jagt på skovsneppen, som næsten udelukkende forekommer i skove og plantager, knyttet særlige jagtformer, først og fremmest jagt med stående hund. Således blev denne jagtform anvendt til 70% af de nedlagte snepper (jf. Tabel 4); 16% blev skudt på klapjagt, 5% på opfløj og 6% mere tilfældigt i forbindelse med anden jagt (skov- og fasanjagt).

Blandt mågerne blev 46% nedlagt på træk med morgentræk som den mest anvendte form (36%) (jf. Tabel 2); 40% blev nedlagt i forbindelse med motorbådsjagt og 10% ved lossepladser og minkfarme.

5 Jagtudbyttets størrelse i sæsonen 1993/94

I den officielle vildtudbyttestatistik er en række af de arter, hvoraf der indsamles vinger, samlet i grupper. Det er derfor ikke muligt ud fra udbyttestatistikken alene at få kendskab til, hvor mange der årligt nedlægges af de enkelte arter. Det kan vingeindsamlingerne imidlertid bidrage til.

Tabel 5. Beregnet jagtudbytte 1993/94 for de arter, der indgår i vingeundersøgelsen. Beregningen er foretaget på grundlag af data fra den officielle vildtudbyttestatistik 1993/94 og vingeindsamlingen fra samme jagtsæson.

Calculated bag 1993/94 of the species included in the wing survey. The calculated is based on data from the official game statistic 1993/94, and the wing survey from the same season.

Art	Species	Antal
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	686.000
Spidsand	<i>Anas acuta</i>	6.700
Pibeand	<i>Anas penelope</i>	58.500
Skeand	<i>Anas clypeata</i>	2.800
Krikand	<i>Anas crecca</i>	51.000
Atlingand	<i>Anas querquedula</i>	500
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>	103.000
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>	10.000
Fløjsand	<i>Melanitta fusca</i>	2.700
Havlit	<i>Clangula hyemalis</i>	5.500
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>	14.800
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	1.600
Bjergand	<i>Aythya marila</i>	2.400
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>	10.500
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>	2.000
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>	2.000
Blishøne	<i>Fulica atra</i>	20.000
Grågås	<i>Anser anser</i>	10.500
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>	800
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>	2.300
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>	300
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>	2.000
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	22.000
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>	1.300
Stor regnspove	<i>Numenius arquata</i>	5.000
Lille regnspove	<i>Numenius phaeopus</i>	100
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>	30.000
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	30.000
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	10.000
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	12.000
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	10.000
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	500

Da det må antages, at jagtudbyttets størrelse af de enkelte arter kan have interesse for en bredere kreds, er disse beregnet for jagtsæsonen 1993/94.

Af de 32 arter, hvorfra der indsamles vinger, har kun 4 (gråand, ederfugl, blishøne og skovsneppe) deres egen rubrik på spørgeskemaet til den officielle vildtudbyttestatistik. De resterende 28 er slået sammen i 6 grupper, bestående af 2-9 arter.

De totale udbyttetal af de enkelte arter inden for de gruppevist samlede er beregnet på grundlag af artsfordelingen blandt de vinger, der for den pågældende gruppe er indsendt fra hvert amt (Tabel 5). En forudsætning for beregningen er, at der er indsendt forholdsvis lige mange vinger af alle de arter, der tilhører samme gruppe. Der er ikke noget, der tyder på, at dette ikke er tilfældet. Det er klart, at jo flere vinger, der sendes ind, jo mere sikkert bliver beregningsgrundlaget. Omvendt medfører få indkomne vinger af arter fra en gruppe større usikkerhed af de beregnede udbyttestørrelser.

Udbyttetallene i Tabel 5 taler for sig selv, og vil derfor ikke blive nærmere kommenteret. Udbyttets størrelse af den enkelte art vil variere fra år til år, bl.a. afhængig af yngleresultat og vejrforhold.

6 Referencer

Clausager, I. (1987): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1986/87 i Danmark. Wingsurvey from the Hunting Season 1986/87 in Denmark. 31 p. - Rapport nr. 13 fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1988): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1987/88 i Danmark. Wingsurvey from the Hunting Season 1987/88 in Denmark. 32 p. - Rapport fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1989): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1988/89 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1988/89 in Denmark. 39 p. - Rapport fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1990): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1989/90 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1989/90 in Denmark. 39 p. - Rapport fra DMU, nr. 1. Miljøministeriet. Danmarks Miljøundersøgelser. Afd. for Flora- og Faunaøkologi.

Clausager, I. (1991): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1990/91 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1990/91 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 58 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 31.

Clausager, I. (1992): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1991/92 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1991/92 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 53 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 58.

Clausager, I. (1993): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1992/93 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1992/93 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 58 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 85.

Clausager, I. (1994): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1993/94 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1993/94 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 52 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 115.

National Environmental Research Institute

The National Environmental Research Institute - NERI - is a research institute of the Ministry of Environment and Energy. NERI's tasks are primarily to do research, collect data and give advice on problems related to the environment and Nature.

Addresses:

National Environmental Research Institute	<i>Management</i>
Frederiksborgvej 399	<i>Personnel and Economy Secretariat</i>
P.O. Box 358	<i>Research and Development Secretariat</i>
DK-4000 Roskilde	<i>Department of Atmospheric Environment</i>
Tel: +45 46 30 12 00	<i>Department of Environmental Chemistry</i>
Fax: +45 46 30 11 14	<i>Department of Policy Analysis</i>
	<i>Department of Marine Ecology and Microbiology</i>

National Environmental Research Institute	<i>Department of Freshwater Ecology</i>
Vejlsøvej 25	<i>Department of Terrestrial Ecology</i>
P.O. Box 314	
DK-8600 Silkeborg	
Denmark	
Tel: +45 89 20 14 00	
Fax: +45 89 20 14 14	

National Environmental Research Institute	<i>Department of Wildlife Ecology</i>
Grenåvej 12, Kalø	
DK-8410 Rønde	
Denmark	
Tel: +45 89 20 14 00	
Fax: +45 89 20 15 14	

National Environmental Research Institute	<i>Department of Arctic Environment</i>
Tagensvej 135,4	
DK-2200 København N	
Tel.: +45 32 82 14 15	
Fax: +45 82 14 20 14	

Publications:

NERI publishes professional reports, technical instructions, reprints of scientific and professional articles, Danish Review of Game Biology and an Annual Report.

Included in the Annual Report is a review of the publications from the year in question. The Annual Report and an up-to-date review of the year's publications are available on application to NERI.